NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 240 | Łódź, Wtorek, 20 października 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, דינסטאָג פּ' לך ד' מרחשון תרצ"ז | 14-טער יאהרגאנג

אומברחמנות'דיג בעשטראָפט

וועלען ווערען אַלע, וואס שפּעקולירען מיט אַרטיקלען פון ערשטען געברויך

מען וועט פערשיקען קיין קאַרטוז-בערעזע

צירקולאַר פון'ם פּרעמיער גען. סקלאַדקאָווסקי

וו א ר ש א, 19 (טעלעפאָניש)

הער פּרעמיער - מיניסטער, גען. סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי האָט, אלס אינגער[-מיניסטער ארויסגעגעבען צו אלע וואָיעוואָדעס, שטאָטס-פּרעזידענטען און סטאַראָסטעס פאָלגענדען צירקולאַר מכוח דעם קאַמף מיט'ן יקרות:

„די פּאַר הער גאַנצער געזעלשאַפטליכער וויכטיגער שאַפט ניכטיגע פּרייזען-שטייגערונג פון תבואה איז אויסגענוצט געוואָרען דורך שפּעקולאַטיווע עלע-מענטען אלס פּרעטעקסט צו איינציהען א מיטנאַר-נישט בערעכטיגטע קרות-בוואַליע פון כמעט אַלע אַרטיקלען פון טאָג-טעגליכען געברויך.

די רעגירונג טרעט ענערגיש צו **צום קאַמף מיט דער שפּעקולאַציע** און פאָדערט אויף צו הילף די גאַנצע געזעלשאַפט.

קורצזיכטיגע, עגאָאיסטישע אויסנוצער פונם כלל, וואס הייבען פּרייזען אויף אַרטיקלען פון ערש-טען געברויך, וואס בעהאַלטען אויס זייערע סחורות, און וואס פערשפּרייטען בעאַמרוהיגענדע קלאַנגען וועגען דעם פלומרשטען אָנקומען פון פּרייז-שטיי-גערונגען וועלען **אומברחמנותדיג בע-שטראָפט ווערען.**

זיי צושטערען דעם נאָטווענדיגען צוטרוי פון די בירגער, שאַפענדיג א באָדען פאַר אומצוטרוי און אומצופרידענקייט.

דעריבער פּאָראָרדען איך:

1) אַלע וואָיעוואָדעס, שטאָטס-פּרעזידענטען, סטאַראָסטעס און די זיי אונטערליגענדע פּערסאָנאַלען זאָלען ווידמענען ביז'ן אָפּרופען, **א שעה טעגליך אויף א פּערזענליכער קאָנטראָ-לע פון פּרייזען פון אַרטיקלען פאַר אַל-געמיינעם געברויך אין דער אַקציע צום קאַמף מיטן יקרות.**

2) אַלע אָרגאַנען פון דער אַלגעמיינער אַדמיניס-טראַציע און די זיי אונטערליגענדע אָרגאַנען זאָלען פערשטאַרקען די שוין געפירהטע אַקציע צום קאַמף מיט'ן יקרות, שטיצענדיג זיך אויף די שוין פאַר-האַנענע רעכטליכע פאָרשריפטען און פאָראָרדנונגען.

3) די נעמען פון די שולדיגע אין שפּעקולאַציע דאַרפען פערעפענטליכט ווערען אין די צייטונגען, בכדי צו שטעמפּלען זיי אלס געזעלשאַפטליכע שע-דיגער.

4) אַלערליי מינים הנחות און מילדקייטען פון אַדמיניסטראַטיווען און סאַניטאַרען כאַראַקטער א. אַ. וו. דאַרפען נישט אַנגעווענדעט ווערען אין בע-צוג צו די אונטערנעהמונגען אוי הייזער, וואס זענען דאס אייגענטום פון שולדיגע אין שפּעקולאַציע, וועלכע דאַרפען בעשטראָפט ווערען ביז צום שליסען די אונטערנעהמונגען נתפּס.

5) אין משך פון דער וואָך, ד. ה. ביז'ן 26 אָק-טאָבער ה. י. — און אין פאַל פון נויטווענדיגקייט אויך פריהער — דאַרפען די ה"ה וואָיעוואָדעס מיר צושטעלען מאָטיווירטע פאָרשלאָגען אויף **אַרויס-צושיקען בעזונדערס שולדיגע קיין בע-רעזע.**

איך וואַרען די אַדמיניסטראַטיווע מאַכט, אַז נאָר גאַנציגע רעזולטאַטען אינם קאַמף מיט דער שפּעקו-לאַציע און מיט'ן יקרות וועל איך בעטראַכטען פאַר ריסקוואַליפיקאַציע אין תיכף ציהען דערפון די גע-העריגע אַמט-קאָנסעקווענצען".

טאָג - טעגליך

די פערקויפטע נשמות

די פראַנצויזישע רעכטע און מיטינע פּרעסע פירהט לעצטענס אַן'אומגעהייערע קאַמפּאַניע נעגען לעאָן בלום'ס רעגירונג, און ס'איז, דאַכט זיך, פאַר קיינעם קיין סוד נישט, פון וועלכע אויסערליכע און אינערליכע פאַקטאָרען די דאָזיגע פּרעסע ווערט „בע-גייסטערט און בעמיסטערט".

די קאָרופּציע אין דער פראַנצויזישער פּרעסע, איהר פערקויפטקייט צום ווינט איז אַן'אַלט-בעקאַנ-טער פאַקט, אוי דער אוידעאַל און מוסטער איוהרער איז — די קורטיזאַנע...

האָט טאַקי בלום'ס רעגירונג א האַרטע נוס צום צוקנאַקען בוים איינצוימען דאָס „פרייע וואָרט" אינם קלאַסישען לאַנד פון פרייהייט, גלייכקייט, פרידערליכקייט.

משמעות, דער תּעריף „פרייע וואָרט" ווערט אויך דאָרט פערשטאַנען, ווי די איינערונגען און איבערצייגונגען פון דער גאַמען-פריי, וואס איז משפּיע אויף די אינסטינקטען און דעם רענקען פון דעם רחבשניטליכען קליינבירגערליכען פראַנצויז.

עס העלפען נישט די מיושב'דיגע רופען פונם מלוכה-פּרעזידענט, דעם מעסיגען לעברען, זיינע רוי-פען צו שאַנעווען דאָס הגבת און אָפּצוהיטען די אָרדנונג און רוה; עס העלפען נישט די אַרגומענטען פונם אינערן-מיניסטער סאַלענגראָ, אַז עס דראָהט א סכנה, דאָס הער פאָלקס-פראָנט וועט זיך צופאַלען.

און דעריבער איז עס א טרויעריגער סימפּטאָם, ווען בלום טוען, וואס זשורנאַליסטיש אין אייגענט-ליך זיין עיקר-בערוף דאַרף אָנקינדיגען, אַז תיכף נאָך דער בעגיינונג פון די פּאַרלאַמענט-אַרבייט, וועט די רעגירונג אַריינטראָגען א פּרעסע-געזעץ.

„דאָס דאָזיגע געזעץ — האָט ער דערקלערט — איז געוואָרען א נויטווענדיגקייט. עס קאָן זיין, אַז אויף אַזא אופן וועלען מיר קאָנען בעשטראָפען און אויסרייסען אָט דאָס שענדליכסטע אָרט — די קע-שענע פון א געוויסער צאָהל פראָפעסיאָנעלע רכילות-ליט. ווען די דאָזיגע פערשוינען וועלען וויסען, אַז איטליענער קומערציעלע פערברעכען וועט זיי קאָסטען הונדערטער טויזענדער ענטשעדיגונג. וועלען זיי אפשר ווערען פאָרזיכטיגער".

ס'איז ליכט צו זאָגען „פאָרזיכטיגער און עס איז גאָרנישט אָנגענעם צו בעגרעצען זיך מיט א בעזונדער מין זיכערן-פּאָליציי...

מ.

פּרעמיער קאָנטראָלירט

די ציכטיגקייט אוּן די פרייזען אין וואַרשא

וו א ר ש א, 19 (טעלעפאָניש)

דער פּרעמיער סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי האָט אין דער בעגלייטונג פון וואָיעוואָדע יאַראָשעוויטש און פּאָרשטעהער פון דער סאַניטאַר - אויפזיכט-מאַכט היינט האַלב 8 אינדערפריה געמאַכט אַן'אינספּעק-ציע פון בוידע האַליעס אויף דער מיראָווסקער-נאָס.

אין רעזולטאַט פון דער פּרייזען- און סאַניטאַר-קאָנטראָלע זענען בעשטראָפט געוואָרען 8 איינהאַבער פון יאַטקעס — צו 500 זלאָטעס מיטן פּערבייט אויף ארעסט.

ער האָט אויך פאָרן נישט אכטונג געגעבען אויף די פּרייזען און אויף דער ציכטיגקייט בעפוילען אַריבערצוטראָגען אויף דער הראַוויצ דעם שטאָט-סטאַראָסטע פון מיטעל-וואַרשא, ווי אויך דעם ליי-טער פון קאָמיסאַריאַט אין דעם „רדזשיעלניצאָווע". עס זענען אויך בעשטראָפט געוואָרען עטליכע סטרו-זשעס, און איינער איז תיכף אַריינגעזעצט געוואָרען אויף 15 טעג אַרעסט.

דער פּרעמיער האָט אויך געגעבען 300 זל. אויף צו פערטיילען צווישען סטרוזשעס, וועלכע האָבען זיך אויסגעצייכענט מיט האַלטען זייערע הויפען ציכטיג.

דער פּרעמיער האָט אויך לוסטרירט א רייהע דעטאַל-קוילען-סקלאַדעס, אין די האַנדעלסק-האַ-ליעס אינם'ם א ייזערנעם טויער.

ס'זאל בטל ווערען דאס רעכט

צו האַנדלען שבת-צו-נאַכט ביז 9 אין אָוונט

וו א ר ש א 14 (טעלעפאָניש)

די וואַרשאַווער האַנדעלס-קאַמער האָט, אויף ניער-ווענדונג פון א רייהע קריסטליכע סוחרים, בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו דער מאַכט וועגען אָפּשאַפען די רעגלירבעוישען אויף צו האַנדלען שבת-צו-נאַכט ביז 9 אין אָוונט.

די אויפפיהרונג פון די יידישע ראַטמענער פון דער האַנדעלס-קאַמער בעת'ן בעהאַנדלען דעם ענין איז געווען ווייט נישט קיין שעהנע.

אחרי מחלה כבדה וקצרה שבק חיים לכל חי'
נ"ע יוסף ב"ר יונה ז"ל פירסט
בשנת 75 לימי חייו.
הלוי' תהי' היום ביום ג', ד' מרחשון תרצ"ז בשעה 3 אחה"צ מבית הטהרה.
משפחתו המתאבלת.

אונזער וואָרט

איז גאַרנישט חושד געווען...

ר' י. מ. א.-דעפּעשע פון פּאַריז האָט דערצעהלט מיט א קאַלטבלוטיגער עפּישקייט:

„אין דער פראַנצויזישער צייטונג „עוור" איז פערעפענטליכט א מיטטיילונג פון א פּליט פון היעס-קאַ, אַז אין סאַראַגאָסאַ האָבען די אויפשטענדיגע אַרעסטירט 13 יודען און 6 פון זיי שפּעטער דערשאָסען. די אַרעסטירטע האָט מען אין גאָרנישט חושד גע-ווען און אין גאָרנישט בעשולדיגט. מען האָט זיי אָפּ-געפיהרט אין באַראַקען אינם אפּגעזונדערטען טייל פון דער שטאָט און זיי דאָרט מורא'דיג געפּייניגט. פון איניגע דערשאָסענע זענען אפילו בעקאַנט די נע-מען".

פון דער דעפּעשע איז קלאָר, אַז הגם עס זענען נישט בעקאַנט אַלע נעמען פון די 13, איז דאָך אָבער בעקאַנט, אַז זיי זענען יודען, און דאָס איז שוין אין דעם איצטיגען שפּאַנ'דיגען איראָפּאַ א גענוגענדער מאָטיוו, אַז מ'זאָל זיי פּייניגען, פערפּייניגען און אומברענגען פון דער וועלט.

ס'איז כמעט נאַאיוו די פערוואונדעניש פון אונזער קול מבשר, פון דער י. מ. א.-אַגענטור, אַז מען האָט זיי אין גאָרנישט חושד געווען און אין גאָרנישט בע-שולדיגט.

צי מוז מען דען דווקא א יודען אין עפּעס ספּע-ציעל חושד זיין און בעשולדיגען?

איז דען נישט גענוג דער מאָטיוו, אַז ער איז א יוד?

אָט אַ דער מאָטיוו, וואס פערענטפערט אַלע שווע-רעריען פון די כל'ערליי אכזריות'דיגע פיהרער מיט זייערע גזלנים-באַנדעס!

ווארום אחוץ שוין יאָ חושד זיין און בעשולדי-גען, רעכנען מיר, אַז מיר קאָנען אויסשטעלען א סך מעהר טענות און תביעות צו דער איצטיגער וועלט.

אויב עס איז דאָ אַזא בעגריף, ווי בירגערליכע לאָיאַליטעט, קאָנען דווקא מיר יודען דינען אומעטום אלס מוסטער.

אָבער, וואס טויגען די רייד, אַז אפשר טאַקי צו-ליב אָט אַ די טעמים ווערן מיר ספּעציעל געראַדפ'ט — דווקא דערפאַר, וואס עס איז נישטאָ אונז אין וואס חושד צו זיין און צו בעשולדיגען!

ב.

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער, אורגרויספאָטער, שוואָגער און אָנקעל
נ"ע יוסף חיים ב"ר ז"ל כרזשאַנאָוויטש
(לאַנגיעהריגער הויזבעזיצער און פרעזעס פון „נושאי המטה" אין לאָדז) איז עלטער פון 72 יאָהר.
די לוי' קומט פאָר היינט, דינסטאָג, דעם 20-טען ד. ח. 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, פּאַדזשעטשנאַ 9. וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

פערוועהרען דעם בוי פון תל-אביב'ער פּאָרט

פאָדערט די אראבישע פּרעסע

ירושלים, 19 (יט"א טעל.) די היינטיגע אראבישע פּ"עסע איז ארויס מיט א העפטיגער קאַמפּאַניע געגען דעם בוי פון פּאָרט אין תל-אביב. די אראבישע פרעסע פאָדערט, אז דער פּאָרט אין תל-אביב זאָל צושטערט ווערען, ווייל א פּאָרט אין שכונה פון יפו וואָלט געווען א גוואַלדיגע קאָנקורענץ פאַרן יפו'ער פּאָרט און דער מקור פון אומאויפהערליכע רייבונגען.

4 אראַבער פערמשפּט צו 14 יאהר שווערע תפיסה

פאר דערמאָרדען דעם יודישען פּאָליציי-סערזשאנט ראָזענפעלד

ירושלים, 19 (יט"א טעל.) אין נצרת איז ... דער פּראָצעס פון 8 אראבישע טעראָריסטען. וואָס האָבען געהערט צו דער טעראָריסטישער באַנדע פון שייך על קאַסאַן, וואָס האָט פאַראַיאָהרען ווינטער גראַסירט אין די הרי הגלבוע. 4 פון די אנגעקלאַגטע האָבען זיך מודה געווען אין ערמאָרדען דעם יודישען פּאָליציי-סערזשאַנט משה ראָזענפעלד און דעם בריטישען פּאָליציאַנט מאַקל. 4 אראַבער זענען פערמשפּט געוואָרען צו 14 יאָהר שווערע תפיסה יעדער, די איבריגע 4 זענען פערמשפּט געוואָרען צו צוויי יאָהר תפיסה.

—*X*—

פּראָטעסט פון „בית"ר"

געגען די רעוויזיעס אין זייערע לאָקאַלען

ירושלים, 19 (יט"א טעל.) די אָנפירערשאַפט פון „ביתר" אין תל-אביב האָט פערעפענטליכט א שאַרפען פּראָטעסט געגען די רעוויזיעס אין די לאָקאַלען פון „ביתר" אין ירושלים, תל-אביב, נס-ציונה, פּתח-תקוה. די רעוויזיעס — ווערט אין אויפרוף געזאָגט — ווערען געמאַכט. בכדי צו שאַפען דעם פאַלשען איינדרוק, אז דער „ביתר" האָט א שייכות צו די געשעהענישען אין תל-אביב, בעת וועלכע עס זענען פערוואונדעט געוואָרען צוויי אַראַבער.

א וואַלד אויפ'ן נאָמען פון מאיר דיזענגאָף

ירושלים, 19 (יט"א טעל.) דער קרן-קימת איז נגגוט-עטען צו פּע ווי קליכען דעם בעשלוס וועגען פלאַנצען א וואַלד אויפ'ן נאָמען פון מאיר דיזענגאָף. צו דעם צוועק ... פּראָקלאַמירט ווערען א געלד-זאַמלונג.

וואוקאָפּ און דיל קאָנפערירען מיט'ן עמיר אבדולא

ירושלים, 19 (יט"א טעל.) דער הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפּ און דער גענעראַל דיל זענען היינט אפּגעפלויגען קיין אמאַן, אין עבר הירדן, בכדי צו קאָנפערירען וועגען פאַרשידענע ענינים מיט עמיר אַבדולאַה.

א נייער מיליטער-ראַבינער

וואַרשא, 19 (טעל.) דער ראַבינער שלמה דרימער איז באַמינירט געוואָרען אַלס ליטער-ראַבינער אין דער ראַנג פון א קאַפּיטאַן.

Dr. med. **A. KLESZCZELSKI**
כירורג-אוראָלאָג
וואוינט יעצט
Al. Kościuszki 60, tel. 174-99

Dr. **Wajnberg**
ספעציאַליסט פאַר לונגען. האַרץ און
ספּלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאַווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

Dr. med **I. Kurchin**
Łódź, Kilińskiego 61.
Tel. 249-70
przyjmuje od godz. 6–7½

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11. טעלעפאָן 246-09
נעמט אָן פון 8–9 פריה און פון 4–8 אָוו.

Dr. med. **Niewiaźski**
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער. סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַבדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראַנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט.
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער. וואַרטע - זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. **WIKTOR MILLER**
chor. wewnętrzne
spec. chor. Reumat.
POWRóCIŁ
SIENKEWICZA 40, tel. 146-11
przyjmuje od 4.30 do 7 wiecz.

Dr. med. **P. KOTOK**
CHOROBY WEWNĘTRZNE
przyjmuje od 5–7 wiecz.
Zeromskiego 44. tel. 114-25
POWRóCIŁ.

Dr. med. **Józef Imich**
ספּעציאַליסט פאַר האַלז, נאָז און אויערן-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
MONIUSZKI 1, tel. 20-997.

STARSZY FELCZER
T. OKNO
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט: נאַרוטאָוויטשאַ 6.
טעל. 137-03.
נעהמט אָן א גאַנצען טאָג.

Dr. med. **J. GOLDBERG**
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אָן פון 11–1 און פון 7–8 אָוונד

אכטונג — אכטונג
100-טער מענשען
האָבען זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע
היגיענישע טאַשטשאַנגען,
מאַזעטקעס און מאַטראַצען
ווי אויך פערשידענע טאַפּעציר - אַרבייט
זענען נאָר צו בעקומען אין דער 1-טער
לאָדזער ווערקשטאַט פון אויסגעצייכענטע
היגיענישע טאַשטשאַנגען און מאַטראַצען
א. ס. „ZURMA"
אינה. ל. מרוז
Łódź, Cegielniana 58
telefon 178-21.
סאָלידע און פּינקטליכע אויספיהרונג!

R. **Michał URBACH**
נערווען און אינערליכע קראַנק.
הייטען און פיזיקאַלישע טעראַפּיע
נעמט אָן פון 1–2 און פון 5–7 נאָכמ.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

Dr. med **J. Nadel**
ספּעציאַליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראַנקהייטען
אַבדזשעיאַ 4, טעל. 228-92.
נעמט אָן פון 10–12 און פון 5–7 אָוו.
דער לעטשניצע בושעזשינער 11
אין פון 12 ביז 1 בייטאָג.

DR. **Daniel Kon**
STERLINGA 5, tel. 228-08
אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען
עלעקטראָ-טעראַפּיע
נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד.

אוירען, נאָז און האַלז-
און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאַווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט)
ביי דער קליניק איז מעטיג
א רענטגען-גאַבינעט
פאַר דער בליכטונגען און אַרטרי-זאַמאַגראַפיעס

Dr. **B. Hurwicz**
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו
זונטאָג און יום-טוב — פון 8–1 בייטאָג

Doktór **M. Kalisz**
אַנגעוואָרדטעט אין ראַסטאָק
צאָהן-אַרצט
סטאָמאַטאָלאָג - כירורגיע
פּיעראַצקיעגאָ 7 (וואָלטשאַנסקאַ)
טעל. 108-26
אויפנאַהם-שעה'ן פון 3–7.

אייליט אלע
אין דער גליקליכער האַלעקטור פון
I. H. LITTMAN
Piotrkowska 32, tel. 144-72 i 244-69
דורך אונז פיהרט דער וועג צו געווינען דעם
1.000.000
מיליאָן זל.
נעהמט אנטייל אין די אויסערגעוועהנליכע שאַנסען פון דער 37-טער מלוכה לאָטעריע, וואָס די געווינסען דערגרייכען ביז
25.000.000 זל.
און קויפט זאָפאָרט א לאָס אין אונזער בעריהמטער קאָלעקטור, וואו מיליאָנדער שפּילער זענען שוין רייך געוואָרען.
אט איז א'אויסציג פון אונזערע געווינסען:

300.000 זל. אויף נ' 42630		300.000 זל. אויף נ' 26014	
144482 „ „ זל.	50.000	101750 „ „ זל.	50.000
36938 „ „ „	15.000	95652 „ „ „	15.000
182813 „ „ „	15.000	138923 „ „ „	15.000
5685 „ „ „	10.000	12087 „ „ „	10.000
25227 „ „ „	10.000	74729 „ „ „	10.000
25230 „ „ „	10.000	74736 „ „ „	10.000
42615 „ „ „	10.000	74742 „ „ „	10.000
51815 „ „ „	10.000	113580 „ „ „	10.000
60939 „ „ „	10.000	136222 „ „ „	10.000

10.000 זל. אויף נומער 126444
און פיל, פיל אנדערע געווינסען צו 10. 5, 3 און 2 טויזענד זל.
די ציהונג פון דער 37-טער לאָטעריע הויבט זיך שוין אן דעם 22-טען ד. ח.

פריינד און בעקאַנטע
זייט געזונד
איך ווינש צו הערען פון אייך אַלעס בעסטע אין ווייטען אויסטראַליע.
יעקב גאָלדהאָר.

Mgr. Praw
LUDWIK Goldkorn
Tłumacz Przysięgły
dla języków:
niemieckiego hebrajskiego i żydowskiego
Al. I Maja 9, tel. 114-50
przyjmuje od 11–2 pp. i od 4–7 w.

Dr. A. Askenazy
Busk Zdrój אָרדינירט זומער אין
אין רעוומאַטישע קראַנקהייטען
האָט בעגיינט די אויפנעמען פון 3–6 נאָכמ.
Al. Kościuszki 36
tel. 206-41 פּראַנט, פּאַרטער.

Dr. med. **M. GLAZER**
ספּעציאַליסט פאַר הויט-
און וועגערישע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אָן פון 12–2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.
זונטאָג און חגאות פון 10–12 בייטאָג.

געדענקט, שטשענשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע ביליגער און
טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט אין איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

אכטונג, ציימונגס-פערקויפער!
די ציימונגס-פערקויפער-סעקציע ביים קליינהענדלער-פעראיין, פּרייהייטס-פּלאַץ № 3 מאַכט בעקאַנט אַלע מיטגלידער. דאָס עס ווערט אַדורכגעפיהרט א קורהאַלבע און בעקלידונגס-אַקציע אויף ווינטער. אַלע מיטגלידער ווערען אויפגעפאָדערט זיך צו רעגיסטרירען היינט דינסטאָג, ד. 20/X און מאָרגען מיטוואָך, ד. 21/X פון 8—9 אין אָוונד.
די פערוואַלטונג פון דער ציימונגס-פערקויפער-סעקציע ביים קליינהענדלער-פעראיין, פּרייהייטס-פּלאַץ 3.

אכטונג, פאַרבען-הענדלער!
עס ווערט בעקאַנט געמאַכט. אז דאָס בעוואוסטע פאַרבען-געשעפט א. ס.
„ל. ה. בערגער"
לאָדז, דרעוונאָווסקאַ 5, טעל. 133-39
איז ווידער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאָדזער און פּראָווינצער קונדשאַפט.

Dr. med. **P. Braun**
צוריקגעקעהרט
ספּעצ. פאַר טריפער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.
פאַר א ונבעמיטעלטע-לעטשניצע-פּרייזען.

St. Felczer
H. NEUMARK
צוריקגעקעהרט
28 פּאָלודניאָוואַ 28
טעל. 163-46
נעמט אָן ביז 10 פריה און פון 2–4 נאָכמ.
פאַר אונבעמיטעלטע הנחות.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-18
נעמט אָן פון 11–2 און פון 5–8.30 אָוו

שווארץ-בראַונער אחדות

איטאליענישער אויסערן-מיניסטער ארויסגעפאהרען קיין בערלין. — שעה פון דייטשער פאליציי און דייטשער לופט-פליה-מיניסטער אין רוים

רוים, 19 (ספ. טעל.)

סטעפאני-אגענטור איז מודיע, אז דער אויסערן-מיניסטער, גראף טשיאנא איז היינט ארויסגעפאהרען קיין בערלין.

בערלין, 19 (ספ. טעל.)

דער לאנג־דערווארטעטער וויזיט פונם איטאליעשער נישען אויסערן־מיניסטער אין בערלין, האט ארויס־גערופען א שטארקע פעראינטערעסירונג אין די דייט־שע פאליטישע און געזעלשאפטליכע קרייזען. מען האלט דא, אז דער וויזיט האט א גרויסע פאליטישע באדייטונג. צווישען אנדערן וועט ארומגערעדט ווע־רען דער ענין צוקונפטיגע לאקארנא־קאנפערענץ און די באציהונג צו דער פעלקער־ליגע און צום ראטען-פארבאנד.

רוים, 19 (ספ. טעל.)

מוסאליני האט היינט אויפגענומען דעם דייט־שען לופט־פליה מיניסטער גענ. מילך און די מיטגלי־דער פון זיין סוויטע.

רוים, 19 (ספ. טעל.)

היינט איז דא אנגעקומען אויף אן'אגראפלאן דער דייטשער פאליציי־שעף און דער פיהרער פון די ס. ס., הימלער, ער זאל אויך אויפגענומען ווערען דורך מוסאליני'ן.

הימלער'ס וויזיט ווערט אויסגעטייטשט אלס אקט פון דייטש - איטאליענישער צוזאמענארבייט אינם קאמף מיט'ן קאמוניזם.

נאר בלום'ס רעדע

ווערט דער פאלקס-פראנט געקרעפטיגט

פאריז, 19 (ספ. טעל.)

די גרויסע פאליטישע רעדעס, וואס זענען גע־האלטען געווארען זונטאג דורך די פראנצויזישע מלוכה־מענער און קודם־כל די רעדע פונ'ם פרע־מיער בלום, האבען ארויסגערופען א סך קאמענ־טארען. אין אלגעמיין ווערט אונטערגעשטראכען, אז דער פרעמיער בלום האט בעשטעטיגט די טעזע, וואס איז פארעפענטליכט געווארען מיט עטליכע טעג צוריק דורך דעם לידער פון די ראדיקאלען, מינ. שאטאן דאס אין פאל פון א שפאלטונג אינ'ם פאלקס־פראנט וועט מען מוזען בעשטי ען נייע וואהלען.

אלס א נייער עלעמענט ווערט בעטראכט דער פאקט, וואס דער פרעמיער בלום האט זיך קאטע־גאריש ארויסגעזאגט געגען דעם אויסשליסען די קאמוניסטען פונ'ם פאלקס־פראנט.

די גאנצע לינקע פרעסע האלט, אז בלום'ס נעכטיגע רעדע פערפעסטיגט דעם פאלקס־פראנט.

אונטערגעצונדען דעם פאשיס־טישען לאקאל אין לאנדאן

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)

אויף דער בינגסטאן־גאס איז היינט טיילווייז פערברענט געווארען דער לאקאל, אין וועלכען עס האט זיך אין די לעצטע חדשים געפונען די הויפט קווארטיר פון די ענגלישע פאשיסטען. אין דעמזעל בען הויז זאל מען האבען געפונען אנטי־פאשיס טישע אויפרופען. די אויספארשונג האט פעסטגע־שטעלט, אז אינ'ם לאקאל האט מען אריינגעווארפען שמאטעס וואס זענען געווען אדורכגעזאפט מיט ברען־שמאך.

שווערע שטראפען

פאר'ן אויסהאקען שויבען אין אנ'ענדעקישען לאקאל

פעטריקאוו, 19 (טעלעפאניש)

היינט איז דא פארגעקומען א פראצעס — וואס איז געקומען אין רעזולטאט פון די געשעהעני־שען דעם 24 מאי, בעת'ן ענדעקישען צוזאמענ־פאהר.

דאס היגע קרייז־געריכט האט פערמשפט יורר־וויק פאטאצקי'ן און שלמה טענענבוימען — צו 60 חדשים טורמע פאר'ן אויסהאקען די שויבען אינ'ם היגען ענדעקישען לאקאל.

מיר דערמאהנען,

אז איבערמארגען איז די ציהונג

וואלאנאוו מאכט רייך!

פיעטריקאווער 11 און 72.

גערינג-היטלערס רעכטע האנד

ער איז בעשטימט געווארען צו אדורכפיהרען דעם נירענבערגער 4-יאהר-פלאן

בערלין, 19 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט דער אויספיהרונג פון 4 יאהר־פלאן, האט דער קאנצלער היטלער ארויסגעגעבען פאלגענדען דעקרעט:

„די רעאליזאציע פון 4־יאהר־פלאן וועלכער איז אנגענומען געווארען אויפן נאציאנאלען קאנגרעס אין נירנבערג, פאדערט אן'איינהייטליכע לייטונג איבער די כוחות פונם דייטשען פאלק און א שטרענ־גע דיסציפלין מצד די דעצידירענדע פאקטארען פון דער פארטיי און פון די מלוכה. די אדורכפיהרונג פון דעם דאזיגען פלאן טרוי איך אן דעם גענ. גער ינג, וועלכער וועט ארויסגעבען די ענטשפרעכענדע פעראָרדנונגען, בעקומענדיג האט רעכט ארויסצוגע־בען אויך דעם נעביט פעראָרדנונגען, וואס זאלען הא־בען די קראפט פון געזעץ" א. אז. וו.

אזוי ארום הויבט אן גערינג צו שפילען די ראליע פון א וויצעקאנצלער.

די בלוטיגע קאמפען אין באמביי

באמביי, 19 (ספ. טעל.)

אין אווענד האבען זיך בעגייט די קאמפען צווי־שען די מוסולמענער און די הינדוסען. פאליציי האט געשאסען, 4 פערזאן זענען דערהרגעט געווא־רען, 50 פערוואונדעט. 60 פערזאן זענען ארעסטירט און זענען פער'משפט צו שמיץ. פון די נעכטען פערוואונדעטע זענען 4 געשטארבען.

א דורכפאל פון מאסלעיס חברה

לאנדאן, 19 (יט"א טעל.)

די לאנדאנער פרעסע טיילט היינט מיט, אז עס זענען ארעסטירט געווארען אייניגע פערזאן פון מאסלעי'ס חברה, וואס האבען צושלאגען א אמעריקאנערין, וועלכע זיי האבען אנגענומען פאר א יודישע פרוי.

אין צעבלוטיגטע שפאניען

מאביליזאציע פון 4 יאהרגענג אין בילבאא

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)

די אויטאנאמישע באסקישע רעגירונג אין ביל באא האט פעראָרדענט א מאביליזאציע פון די פאר־יאהרגענג פון 1932 ביז 1935 און האט מילי־טאריזירט אלע קריגס־אינדוסטריע־פאבריקען.

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)

די אליקאנט איז אנגעקומען דער סאוועטישער דאמפער „נעווא" מיט א לאדונג פון 3,000 טאן תבואה, וואורשטען, פלייש־קאנסערוועז, קאנדענ־סירטער מילך און פוטער.

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)

דער אנפיהרער פון דער לייבאר־פארטיי, מאַ־יאר עטלעי, האט זיך געווענדעט מיט א בריף צום פרעמיער באלדווין, אין וועלכען ער פאדערט תיכף צו־ריפצורופען דעם פארלאמענט, בכדי אנצונעה־מען די בעשלוסען וועגען די ענינים פון נישט־איינ־מישונג אין שפאניען. דער מאיאר עטלעי ווייזט אן, אז צוליב דעם פערקאמפליצירט זיך די אינטער־נאציאנאלע לאגע.

„עס זענען דא געוויסע סיבות — שרייבט עטלעי — זיך משער צו זיין, אז דער פרינציפ פון נישט־איינמישונג ווערט נישט אויסגעפיהרט, הגם לעת עתה האט מען עס נאך נישט געפרובט צו דער־ווייזען.

שוין לאנג שטיל געווען...

ווידער בלוטיג געשלאגען יודישע סטודענטען אינ'ם ווארשאווער אוניווערסיטעט

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

ענדעקישע סטודענטען זענען היינט ווידער בע־פאלען און האבען צושלאגען יודישע סטודענטען אינם אוניווערסיטעט אויפ'ן יורידישען פאקולטעט.

די ענדעקעס האבען פערלאנגט, אז די יודישע סטודענטען זאלען זיך זעצען אויף די לינקע בענק. די יודען האבען זיי נישט געוואלט פאלגען.

עטליכע יודישע סטודענטען זענען צושלאגען גע־ווארען ביז בלוט און אנ'ערך 15 זענען לייכטער פאר־וואונדעט.

לסוף האבען די ענדעקעס ארויסגעווארפען די יודישע סטודענטען פונם לעקציע־זאל.

לויה פון די בעסטיאליש ערמארדעטע 5 יודען

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

אין יענדזשעוו נעבען קיעלץ איז נעכטען פאר־געקומען די לויה פון די פינף יודישע קרבנות אינ'ם דארף סטאווו — די משפחה שמולעוויטש, וועלכע איז אויף א שוידערהאפטען אופן אויס־געמארדעט געווארען דורך פויערים־גזלנים.

די לויה איז פארגעקומען 6 אין אווענד.

אויפ'ן בית־עולם האבען זיך אפגעשפילט האַרצ־רייסענדע סצענעס. די געוויינען האבען זיך געטראַגען עד לב השמים.

די אומגעקומענע האט מען פריהער גע־פאלמעסט.

טויזענדער מענשען זענען געקומען צו דער לויה. עס זענען אויך געקומען א סך פויערים פון די אומיגע דערפער און אויך פונ'ם דארף סטאווו.

מספיד געווען די קרבנות האט דער רב און דער ראש הקהל.

אפגערופען דעם שטרייק

פון די ווארשאווער קהלה־אנגעשטעלטע

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

אין דער ווארשעווער קהלה דויערט ווייטער דער שטרייק פון די אנגעשטעלטע צוליב די נישט־אויסגעצאהלטע שכירות.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

1 ביינאכט איז אפגערופען געווארען דער שטרייק פון די אנגעשטעלטע אין דער קהלה.

די סיבה איז די, וואס עס איז איינענטליך איצט נישטא קיין באלעבאס אין דער קהלה כל־זמן עס איז נישטא קיין נייע פערוואלטונג.

צעדרודערונג אין דער ווארשאווער קהלה

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

וואס שייך די וואהלען פון דער נייער פער־וואלטונג הערשט אין דער ווארשעווער קהלה א געוואלדיגע צעדרודערונג.

קיינער פון די דאזיגע וויל נישט ווערען פרעזעס — נישט פון דער אגודה און נישט פון די ציוניסטען.

וועגען א קאאליציע פון דער אגודה און די ציוניסטען קאן קיין רייד נישט זיין ובפרט, אז די לעצטע האבען א בעשלוס נישט צו גיין מיט דער אגודה.

אנ'אינטערנאציאנאלער צוזאמענפאהר אין ווארשא

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)

דעם 19 ד. ח. האט זיך אין ווארשא אנגע־הויבען דער 5־טער צוזאמענפאהר פון אינטערנא־ציאנאלען בעראטונגס־קאמיטעט פאר ענינים פון טעלעגראפישער קאמוניקאציע.

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

20-טען אקטאבער

דעוויזען:

האלאנד	28620
לאנדאן	25.97
ניו-יארק (קאבעל)	$531^{3}/_{8}$
פאריז	24.75
פראג	18,80
ציריך	12215

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	113
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	66.00
3 „ „ II.	66.—
4 „ דאלארובקע	49.50
7 „ סטאביליזאציע	4650
5 „ ווארשאווער	55.38
5 לאדזשער	48.00

ראדיא - פראגראם

דינסטאג, דעם 20־טען אקטאבער 1936

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידיעות 7.35 מוזיק (פליטען), 8.00 אונדיציע פאר שולען, 11.57 ציים-סיגנאל, 12.03 „פאדארעווסקי שפילט" (פליטען), 12.40 פליטען. 12.50 ידיעות, 1.00 סערענאדעס (פליטען), 2.57 לאדזשער בערזע, 3.00 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאמע - קאנצערט, 3.40 אקטואליען, 4.00 אוקראיני־שע פאלקס - מוזיק (פליטען) 4.15 פון פ. ק. א., 4.30 קאנצערט, 5.00 „פראפעסאר קאזשימיעזש טווארדאווסקי" — צו זיין 70-טען געבורטסטאג, 5.15 פליטען, 5.50 מא־נאלאג פון יוליאן טובים, 6.00 אקטועלער שמועס, 6.10 „ספארט אין לאדז", 6.30 פליטען, 6.50 אקטועלער שמועס 7.00 „שול און לעבען" — דיסקוסיע, 7.20 קאנצערט, 8.00 מוזיק, פעליעטאן, 8.15 סימפאנישער קאנצערט, 10.30 ליטעראַרישע סקיצע, 10.45 טאנץ-מוזיק (פליטען).

ד־ר. מעד.

HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט-,געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוואכע

האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף

161 פיעטריקאווער 161

טעל. 245-21.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוואכע ווענערישע און הויט-קראנקהייטען

טראוגוטא 9. טעל. 262-98

נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענט
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוואכע-בע הנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

יודישער פאלקס-פראנט אין לאנדאן

צום קאמף מיט די אנטיסעמיטישע פאשיסטען

פון י. פארוזשניק (לאנדאן)

חאר פיהרער פון די ענגלישע פאשיסטען מאסליי איז נישט געקומען מיט קיין שום פראגראם, וואס זאל קענען פארכאפען גרויסע קרייזען. ארום איהם האבען זיך גרופירט יענע טייזענד אומצופרידענע, וואס זיינען אנטלאפען אדער ארויסגעשטויסען גע־ווארען פון אנדערע פארטייען, סיי פון רעכטס סיי פון לינקס.

פון דער אנדערער זייט האט ער אויסגענוצט פון דער מאדערנער יוגענד, וועלכע זענען גלאט אומצופרי־דען מיט דעם איצטיגען השגחים מצד פון שווארץ וואוילטאג ווי פון א פערשטענדניש פון רעם, וואס עס פעהלט זיי. עס איז ווערט צו דערמאהנען, אז מאסלין איז נישט געלונגען צוצוציהען קיין איינציגען ענגלישען אנגעזעהענעם שריפטשטעלער; אין גייסטיגע כוחות זענען זיי קלאגשריג ארים און ווען סיר אס־וואלד פערפאסט א רעדע, הערט מען עס איבער 100 מאל. חדשים־לאנג סיי אויף מיטינגען סיי אין זייער פרעסע, וואס בעשטעהט דערווייל בלויז פון צוויי וואכענבלעטער, און אפילו די וואכענבלעטער זאגען זיך די צייטונגס־אגענטורען אפ צו פערשפרייטען קודם־כל צוליב דער מורא פאר פערלוימדונגס־פרא־צעסען.

די ראל פון דער פרעסע

די טעגליכע פרעסע פון דער אנדערער זייט, העלפט דעם פאשיזם ווייניג, — במעט גארנישט, א חוץ עטליכע „בריוולעך צום רעדאקטאר", וואס דער פראפאגאנדע קאמיטעט פון די פאשיסטען צושיקט, אונטער פערשידענע אונטערשריפטען־ אבער די איינ־פלוסרייכע צייטונגען דרוקען די ידידי־בריף זעהר זעלטען.

דאס אלץ בעווייזט, אז מאסלים אנשטרענגונ־גען צו שאפען א ממשלה „מיט דער הילף פון א מעהרהייט אין פארלאמענט" — ווי ער זאגט — איז דערווייל ווייטער, ווי אין זיין מחשבה נישט געגאנגען. אז ער האט בעגריפען זיין אייגענע שוואכקייט קען מען זעהען דערפון, וואס ער האט נישט געהאט דעם קוראזש ארויסצושטעלען אפילו איין קאנדידאט צו די לעצטע פארלאמענטארישע וואהלען. ער האט דאס אפגעלעגט אויף שפעטער — אויף פינף יאהר צייט. און עס איז טאקע געווען נאטירליך, אז ער זאל זיך אנכאפען אן דער איינציגער לאזונג, וואס קען נאך אפעלירען צו מוחנות מענשען פון אלע שאטירונגען וואס האבען פיינד יודען צוליב די פערשידענארטיג־סטע סיבות, פון אזעלכע וואס האלטען אז די יודען זענען דער היפוך פון קאמוניזם ביז אזעלכע, וואס האלטען זיי פאר צו קלוג, פאר צו רייך, פאר צו חוצ־פהדיג און אמאל צוליב אלע פיר סיבות צוזאמען. אויף ווי ווייט איז איהם דאס דערווייל געלונגען?

פון דעם מאמענט אן ווען מאסליי האט געמאכט אנטיסעמיטיזם פאר זיין לייט־מאטיוו האט ער גע־ענדערט די טאקטיק פון פראפאגאנדע. ער האט זיך פאקטיש ארייגעצוגען צווישען יודען; זיך בעזעצט אין יענע פונקטען פון לאנד אין בעזונדערעם אין לאנ־דאן וואו עס געפינען זיך קאמפאקטע יודישע קיבו־צים. ער האט פערשטאנען אז פרעדיגען אנטיסעמי־טיזם אין אזעלכע געגענדען וואו יודען זענען נישטא איז ארויסגעווארפענע ארבייט.

וואס האבען זיי געשריבען מיט צוויי יאהר צוריק?

אין 1933 האט דער ארגאן פון די ענגלישע פא־שיסטען „בלעקשוירטס" (דאס „שווארצע העמד") פערעפענטליכט אן ארטיקעל אין וועלכען עס ווערט זאגט: „העצעס געגען יודען, אין וועלכער עס איז געשטאלט און פארם איז פערבאטען געווארען פון דער „בריטישער יוניאן פון פאשיסטען". נאך אידער די יוניאן איז אלט געווען צוויי חדשים. די יודישע פראגע האט נישט צו טון מיטן פאשיזם און דער גרויסער אידעאל פון פאשיזם טאר נישט פערטונקעלט ווערען פון זייטיגע ענינים, וואס האבען צו דעם קיין שייכות נישט".

איצט איז דער „זייטיגער ענין" געווארען דער הויפט־ענין פון ענגלישען פאשיזם און אלע אנדערע פראגען זענען פערטונקעלט געווארען. מאסלי'ס סטרא־טעגיע פון אפפיהרען מיט זיין פראפאגאנדע און הער צע דוקא אין די יודישע געגענדען האט פערגרעסערט זיין אנהענגערשאפט צווישען דער נישט־יודישער בע־פעלקערונג, וואס קומט אן טעגליכען קאנטאקט מיט די יודישע איינוואוינער.

אין הארץ פון די יודישע געגענדען האבען די פאשיסטען אויפגעבויט קאזארמעס; אנשטאט שווארצע העמדלעך טראגט מען שוין שיפעלען און מען מארשירט אין מיליטערישע פארמאציעס. ווען בער אומרוהיגטע רעלעגאציעס קומען צום אינערן־מיניס־טעריום אפצושטעלען די פראוואקאטארישע דעמאנ־סטראציעס, ענטפערט מען, אז לויט דער ענגלישער קאנסטיטוציע קען מען דאס נישט טון, ווייל דאס וואלט געווען אן אנגריף געגען דער פרייהייט פון ווארט און פערזאמלונגען.

די אונטערשטע שורה: כל זמן די ענגלישע קא־פיטאליסטען באטייליגען זיך נישט אין פאשיזם אין ענגלאנד — און דערווייל דארפען זיי דאס נישט אין ענגלישען פאליטישען לעבען. יודען־פרעסעריי איז הערפאר טשעליפען דער איינציגער אויסוועג פאר מאסלין.

די יודישע פראגרעסיווע קרייזען

אין די פראגרעסיווע און ראדיקאלע יודישע קריי־זען האט מען זיך יאהרעלאנג איינגערעדט, אז פאר־אורטייל געגען יודען איז א רעזולטאט פון אומוויי־סענקייט. מען האט פערגעסען, אז עס זענען אויך דא אנדערע גאר וויכטיגע פאקטארען: טראדיציע, עקאנאמישע און פאליטישע אינטערעסען, איינגע־בוירענער פאראורטייל, וואס מישען מיט די פארט־געשריטענע מיינונגען קענען עס פון זיך ארויסרייסען. אומעטום זענען דא גרייטע אויערען צו הערען ווערטער געגען יודען. ענגלאנד איז נישט קיין אויס־נאהם, און עס זענען דא קרייזען אין ענגלאנד, וואס ווילען צושטעהן צו מאסלין טאקע גאר משיכאת המן.

עס איז צו פריה צו שפעקולירען. מיט וואס די בעוועגונג וועט זיך ענדיגען — דערווייל האבען זיך די ענגלישע יודען אויפגעכאפט. די „באארד און דע־פוטיס" האט זיך איינגעשפאנט אין דער ארבייט צו בעקעמפען די אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען. אין מזרח־לאנדאן האט זיך געשאפען א פארצווייג־טער און ענערגישער „יודישע פאלקס־פראנט", אין וועלכען עס זענען אנגעשלאסען אלע ארבייטער און אנדערע פאלקס־ארגאניזאציעס און דער פערבאנד פון אויסגעדינטע סאלדאטען". די יודישע יוגענד ארגאניזירט זיך און איז גרייט זיך אנטגעגע־נשטעלען יעדען פרוב פון כוליגאניזם

א מבול פון אייזען און פייער

זענען איצט די שלאכטען אין שפאניען

דריי חדשים דויערט דער העראישער קאמף, פונ'ם שפאנישען פאלק געגען די גענעראלישע בונטאוושטשיקעס, וואס ווילען דערשטיקען אין א ים בלוט דעם ווידערשטאנד פון די שפאנישע פאלקס־מאסען, אנווארפען שפאניע דעם יאך פון א בלוטיגער מיליטעריש־פאשיסטישער דיקטאטור, פער־וואנדלען שפאניע אין א אויסגאנגס־פונקט פאר דער נייער וועלט־מלחמה, וועלכע די פאשיסטען פון אלע לענדער ווערען נישט מיד צו גרייטען.

פאר דער גאנצער וועלט איז קלאר: אויב דער בונט פון די פאשיסטישע גענעראלען אין שפא־ניע איז ביז איצט נישט געבראכען, אויב די פאשיס־טישע גענעראלען איז אין א רייהע ערטער געלונ־גען צו ברעכען דעם ווידערשטאנד פון די העלדישע פאלקס־מיליציאנערען און זיך דורכברעכען ביז די פונקטען, וואס בעהערשען די צוגענג צו מאדריד, איז עס נישט דערפאר, וואס די פאשיסטישע מורדים האבען וועלכען עס איז אנשפאר, וועלכע עס איז מאסען־באזע ביים שפאנישען פאלק, נאר דערפאר, וואס דער שווערער קאמף, וועלכען עס פיהרען די שפאנישע פאלקס־מאסען, איז אין א גרויסער מאס א קאמף געגען דער אינטערווענציע פון די פאשיס־טישע מלוכות דייטשלאנד, איטאליע און פארטוגאל.

דייטשלאנד און איטאליע האבען בעזארגט און הערען נישט אויף ביז דער לעצטער מינוט צו בעזארגען די שפאנישע בונטאוושטשיקעס מיט מעכטיגע קריגס־אעראפלאנען, מיט הארמאטען און טאנקען, מיט די מאדערנסטע מינים געוועהר, מיט אמוניציע, אויפרייס־מאטעריאלען און גאז־באמבעס.

דער קארעספאנדענט פון דער פאריזער צייטונג „פארי סואר", וואס איז געווען אן־עדות פון דער שלאכט ביי נאוואלפעראל (צו מערב פון מאדריד), שרייבט, אז אויב אין אנהויב פונ'ם בירגער־קריג האט מען זיך געשלאגען אזוי, ווי אין די צייטען פון אונזערע מיטעלאלטערליכע מלחמות, זענען איצט די שלאכטען א מבול פון אייזען ווי מיט 1 יאהר צוריק אויף די פראנטען פונ'ם וועלט־קריג".

און דער דאזיגער „מבול פון אייזען" קומט פון די פאשיסטישע דייטשלאנד און איטאליע, ער ווערט דורכ'ן פאשיסטישען פארטוגאל, וואס איז פער־וואנדעלט געווארען אין א געוועהר־סקלאד פון די שפאנישע בונטאוושטשיקעס.

די פערשטענדיגונג וועגען נישט־אריינמישונג אין די שפאנישע ענינים, וואס איז געשלאסען גע־ווארען דורך די מלוכות אויף דער איניציאטיוו פון דער פראנצויזישער רעגירונג און וואס האט געהאט פאר א ציל אפצושטעלען די הילף פון די פאשיסטי־שע מלוכות די שפאנישע בונטאוושטשיקעס, איז דורך די פאשיסטישע אינטערווענטען אליין מעהר פער־וואנדעלט געווארען אין א דעק־מאנטעל, אונטער וועלכען זיי האבען נישט אויפגעהערט צו שיקען קריגס־הילף די בונטאוושטשיקעס, בעת די גע־זעצליכע רעפובליקאנישע רעגירונג האט נישט ליי רעכט איינצוקויפען געוועהר אין אויסלאנד פאר איהר קאמף געגען דעם בונט פון די פאשיסטי־שע גענעראלען.

די ראטען־רעגירונג האט דורך איהר פארשטע־הער אין לאנדאן אין א מעלדונג פונ'ם 8־טען אק־טאבער דעם לאנדאנער קאמיטעט פאר נישט־איי־מישונג אינפארמירט אויף פארטוגאלס ברעכען די פערשטענדיגונג וועגען נישט־אריינמישונג און האט פארגעלייגט צו שיקען אן אויספארשונגס־קאמיסיע אויף דער פארטוגאליש־שפאנישער גרעניץ. דעם 7. אקטאבער האט דער פארשטעהער פון דער ראטען־רעגירונג אין א מעלדונג דעם לאנדאנער קאמיטעט דערקלערט, אז די ראטען־רעגירונג קען בשום אופן נישט מסכים זיין, אז די פערשטענדיגונג וועגען נישט־אריינמישונג זאל פערוואנדעלט ווערען אין א שירעם, וואס וועט צודעקען די מיליטערישע הילף פון איינציגע מלוכות פאר די שפאנישע בונ־טאוושטשיקעס און, אז, אויב דאס ברעכען די פער־שטענדיגונג וועט נישט אויפהערען, וועט די ראטען־רעגירונג זיך האלטען פאר פריי פון די פערפליכ־טונגען, וואס דרינגען ארויס פון דער דאזיגער פערשטענדיגונג.

די פארשטעהער פון די פאשיסטישע מלוכות האבען אויף דער זיצונג פונ'ם לאנדאנער קאמי־טעט דעם 9־טען אקטאבער געפרובט אפפטרן די קאנקרעטע סאוויעטישע בעשולדיגונג מיט אומ־ערנסטע „אפלייקענונגען" און קאנטער־בעשולדיגונ־גען ביי דער דירעקטער אדער שטילשווייגענדיגער מיטהילף פון פארשטעהער פון איינציגע רעגירונגען, וואס ווילען נישט אננעהמען קיין מיטלען געגען דער ברעכונג פונ'ם אפמאך וועגען נישט־אריינמישונג. — נישט געקוקט אויף דער מעכטיגער פאדערונג פון דער געזעלשאפטליכער מיינונג פון זייערע אייגענע לענדער א סוף צו מאכען צו דער בלאקאדע פון זייער געזעצליכער שפאנישער רעגירונג, — האט מען געפרובט בעגראבען די מיטטיילונגען פון דער ראטען־רעגירונג אונטער דער פארם פון „געמען צו קענטעניש", פון „ווארטען אויף נייע אינסטרוק־ציעס" א. אז. וו.

דער פארשטעהער פון דער ראטען־רעגירונג האט דערקלערט קלאר און דייטליך, אז עס מוז תיכף איינגעשטעלט ווערען א קאנטראל איבער די פארטו־גאלישע פארטען, דורך וועלכע עס גייט די הויפט־בעזארגונג פון די אויפשטענדיגע מיט געוועהר, און אז „אהן אזא מאסמיטעל, אלס מיני אל און קינפדיג מאסמיטעל געגען דעם ברעכען די פער־שטענדיגונג וועגען נישט־אריינמישונג, ענטשפרעכט נישט מער נישט די דאזיגע פערשטענדיגונג איהר ציל, נאר זי דינט אלס צודעק פאר די אויפשטענדיגע געגען דער געזעצליכער שפאנישער רעגירונג".

די נייע דערקלערונג פון דער ראטען־רעגירונג האט ארויסגערופען דיזאשטימונג פון די פיל־מיליא־ניגע ארבייטענדיגע מאסען פון ראטען־לאנד. אויף הונדערטער פערזאמלונגען און מיטינגען גיבען די ארבייטענדיגע פונ'ם ראטען־פערבאנד זייער צו־שטימונג די פאדערונגען פון די פארשטעהער זיין פססר אין לאנדאן. אויף הונדערטער פערזאמלונגען און מיטינגען דערקלערען די ארבייטענדיגע פונ'ם ראטען־פערבאנד, אז מע דארף אדער תיכף צווינגען די פאשיסטישע מלוכות אפצושטעלען די הילף די פאשיסטישע בונטאוושטשיקעס, אדער מע דארף געבען דער געזעצליכער רעגירונג פון דער רעפוב־ליקאנישער שפאניע דאס רעכט און די מעגליכקייט צו בעקומען אלץ, וואס עס איז איהר נויטיג צום קאמף געגען די אויפשטענדיגע, וואס ווערען אונ־טערגעהאלטען פון דייטשלאנד, איטאליע און פאר־טוגאל.

פון וואס די נאצים האבען זיך בעליידיגט

די רעדע, וואס טארעז האט געהאלטען אין שטראס־בורג, האט ארויסגערופען א טריסען שטורם אין דייטשלאנד און די דייטשע רעגירונג האט אפילו איבערגעשיקט א פראטעסט־נאטע צו פראנקרייך. מיר ברענגען דאס אויסצוג פון דעם טייל רעדע, וואס בעציהט זיך אויף דייטשלאנד און האט ארויס־גערופען דעם נאציסטישען כעס:

„קיינער קאן נישט אפלייקענען היטלערס מלחמה־צוגרייטונגען. היטלער האט אין זיין לעצטער רעדע — איהר האט זי געלייענט, איהר האט וועגען איהר געהערט — פראקלאמירט, אז די דעמאקראטיע איז א שקר, אז ער האט פיינד די דעמאקראטיע און גלייכצייטיג ערקלערט ער דעם הונגערדיגען דייטשען ארבייטער: „דו, וואס בעקלאגסט זיך, אז דו האסט נאר איין געריבט צים עסען, דו ווייסט גארנישט, ווי גוט דאס איז פאר דיין געזונדהייט..." מיר קא־מוניסטען האבען מעהר רעכט צו פראטעסטירען גע־גען די סכנות, מיט וועלכע היטלער דראהט אונזער פאלק, ווייל מיר האבען קיינמאל נישט אויפגעהערט ארויסצוווייזען אונזער צונייגונג צום דייטשען פאלק. מיט סכנה פאר אונזער אייגענע פערזענליכע פריי־הייט האבען מיר אין 1923 בעקרעפטיגט אונזערע פריינדליכע געפיהלען פארן דייטשען פאלק. מיר ווייסען גאנץ גוט, וואס דאס דייטשע פאלק האט גע־לייסטעט פארן פארטשריט פון דער מענשהייט. מיר קענען און עהרען זיינע דענקער, זיינע געלעהרטע, זיינע שריפטשטעלער. מיר ווילען פראנצויזען שטרע־קען ווייטער אהים אונזערע האנד דעם דייטשען פאלק, בכדי צוזאמען צו ארבייטען פארן שלום פון דער וועלט.

אבער היטלער „אין מיין קאמף" פאר מיר ליגט די אריגינאל אויסגאבע פון 1935, מיט אן־אויפלאגע פון צוויי מיליאן שטיק. איך לייען אויף דעם זייטעל 699 — ענטשולדיגט, איך בעט אייך, די פעהלער פון מיין אויסשפראך: „איבער דעם מוז מען זיין פולשטענדיג אין קלארען: דער אומ'רחמנות דישער טויט־פיינד פון דייטשען פאלק איז און בלייבט פראנקרייך..." און היטלער שרייבט ווייטער: „...אלץ איינס, ווער עס רעגירט אין פראנקרייך, אי־דער וועט רעגירען, צי די בורבאנען, אדער יאקא־בינער, נאפאלעאניסטען אדער בירגערליכע, דעמא־קראטען, קלעריקאלען, רעפובליקאנער אדער רויטע באלשעוויקעס. דער טויט־פיינד איז און בלייבט פראנקרייך." די דאזיגע פערזיכערונג געפינט זיך נאך אמאל אויף דער זייט 704. אין דריי זאצען, דריי פערזיכערונגען: טויט־פיינד, ערב־פיינד. אויף דעם דאזיגען זייטעל זוכט היטלער יעהנבפאלס א סיבה הערצו: דאס זאל זיין צוליב דעם, ווייל אונ־זער פאלק „ווערט בסדר פערנעגערט און דורך דער אונטערשטיצונג פון די יודען שטעלט מען אין סכנה די ווייסע ראסע אין איראפא". ווייטער אויף דער זייט 730, פערזיכערט היטלער, אז אין אונזער לאנד מאכט דאס אריינדרינגען פון נעגערס אזא שנעלען פארטשריט, דאס מען קען פאקטיש רעדען וועגען דער ענטשטעהונג פון א אפריקאנישע מלוכה אויף דעם איראפעאישען באדען. דערביי מוז איך אבער גאנץ פשוט איבער'חזר'ן, אז אונז איז ליבער אן־עהרליכער נעגער, ווי אן'אונעהרליכער נאצי. אבער מיר קענען נישט ערלויבען צו בעשמוצען די ווירדע פון אונזער פאלק, פון דאזיגען פאלק, וואס האט אין זיין רוהמרייכער פערגאנגענהייט געגעבען אזוי פיל בעווייזען פון זיין שטרעבען צו שלום און פריי־הייט.

היטלער שרייבט אויף דער זייט 757: „דער טויט־פיינד פון אונזער פאלק איז פראנקרייך.... קיין שום שריט, קיין שום קרבן זאל אונז נישט אויסוויי־זען פאר אוממעגליך, ווען מיר ווילען האבען די מעגליכקייט, ענדליך צו צוקלאפען אונזער ווילדסטען שונא".

אויף דער זייט 765 שרייבט היטלער: עס וועט קומען א צווייטער קריג.... מען מוז פון פריהער פראנקרייך אזוי גוט איזאלירען, אז דער דאזיגער צווייטער קריג זאל ווייטער נישט ווערען א קאמף פון דייטשלאנד געגען דער גאנצער וועלט, נאר א פער־טיידיגונג פון דייטשלאנד געגען פראנקרייך, וואס שטערט דעם וועלט־שלום".

היטלער שרייבט אויף דער זייט 765: „איך בין פעסט דערין איבערצייגט, אז דער דאזיגער צווייטער פאל, אזוי אדער אזוי, מוז אמאל קומען און וועט קומען". און אויף דער זייט 766 שרייבט היטלער: „יעהנפאלס אונטער דער פאראויסזעצונג, אז דייטש־לאנד זעהט אין דער פערניכטונג פון פראנקרייך, ווירקליך נאר א מיטעל, בכדי דערנאך צו קענען געבען פאר אונזער פאלק אויף אן'אנדער ארט, א מעגליכקייט זיך אויסצושפרייטען".

מוז די דאזיגע אויסשפרייטונג דערגרייכט ווע־רען אויפן חשבון פון אונזער פאלק? און פארן פרייז פון א שרעקליכען קריג?

דאס איז עס, וואס איך האב א רעכט און א פליכט צו מעלדען די עלזאסער. דאס איז עס, וואס מען מוז וויסען, בכדי ריכטיג צו קענען אפשאצען היטלערס קאמפאניעס, וואס טרייבען צו דעם פער־ניכטונגס־קריג געגען פראנקרייך. און דאס איז נאך מעהר נויטיגער צוליב דעם, ווייל דאס בוך איז פערוועהרט געווארען איבערצוזעצען אויף פראנ־צויזיש אויף היטלערס פערלאנג, וועלכער האט אנ־געקלאגט פאר פראנצויזישע ריכטער אין דעם פרא־צעס טשוועגען.

און דאך, ווילען מיר זיך אפילו מיט היטלערן פערשטענדיגען. אבער מיר ווילען זיך מיט איהם אדורכרעדען אין די ראהמען פון פעלקער־בונד. היטלער אבער וויל נישט מסכים זיין דערצו, אז דער שלום איז אומטיילבאר און די זיכערהייט איז קא־לעקטיוו. ער וויל שטאפלען קענען אויף יעדען פונקט פון איראפע מאכען אן'אנגריף. אבער דער טראגי־שער ביישפיל פון 1914 ווייזט אונז, אז ווען די מלחמה בריכט אויס צום אומגליק ערגעץ וואו, ווערט גאנץ איראפע אריינגעצויגען אין קריג און די גאנ־צע וועלט אריינגעשלעפט אין א מורא'דיגער קא־טאסטראפע."

נאר איצט קלויבט מען קאנאנען-קוילען אויף די שלאכט-פעלדער פון פראנקרייך

שוין אכצעהן יאהר זינט די וועלט-מלחמה האט זיך געענדיגט און נאכוועהעניש פיהלען זיך נאך איצטער אויף די פעלדער פון פראנקרייך און בעלגיען. נאך איצטער ווערען מענער, פרויען און קינדער צוריסען אויף שטיקער פון קאנאנען קוילען וואס זענען דארט געפאלען און אין זייער צייט נישט עקספלאדירט.

ווען די מלחמה איז אנגעגאנגען זענען הונדערטער מיליאנען קוילען, גרעסערע און קלענערע, ארויסגעשאסען געווארען פון די קאנאנען פון ביידע זייטען. דאס רוב קוילען האבען עקספלאדירט ווי באר זיי זענען ערגיץ געפאלען אדער אהז עפעס זיך אנגעקלאפט. אייניגע פון זיי האבען אפילו עקספלאדירט אין דער לופטען. דאס זענען די שראפנעלען. זיי זענען אזוי געבויט, אז זיי זאלען עקספלאדירען אין דער לופטען ווען זיי זענען נאהענט צו דעם שונא. אבער זעהר גרויס איז די צאהל קאנאנען קוילען און שראפנעלען וואס האבען נישט עקספלאדירט, נישט אין דער לופטען און נישט ווען זיי האבען דערגרייכט זייער ציל. דאס רוב פון זיי האבען זיך מיט זייער אימפעט איינגעגראבען אין דער ערד, אייניגע טיפער און אנדערע פלאכער, און אזוי זענען זיי די גאנצע צייט געלעגען נישט קיין אויפגעריסענע. און איצט טרעפט זיך, אז מענשען געהען דארט, פערטשעפען נישט-וויסענדיג א קויל אזא און די עקספלאדירט און צוריסט אויף שטיקער די מענשען וואס געפינען זיך נאהענט געגוג.

עס איז אפילו געווען א פאל ווען א פויער אין פראנקרייך האט געהאקט אין וואלד א בוים פאר געהילץ. אבער אין יענעם בוים האט געשטעקט א קויל, וואס האט זיך אין איהר צייט דארטען ארייננעגראבען, און איצטער עקספלאדירט פון דער האק, און דער פויער איז שווער פערוואונדעט געווארען. און צוליב אט די נישט אויפגעריסענע קוילען זענען מיליאנען אקערס לאנד אויף די פעלדער פון פראנקרייך און בעלגיען געווארען געפעהרליך צו באארבייטען. מען קאן קיינמאל נישט וויסען ווען און וואו דער אקעראייזען וועט זיך אנשטויסען אן א קויל אזא.

און איצט האט מען פון דעם געמאכט א גאנצע אינדוסטריע. אין פראנקרייך האט זיך געגרינדעט א קאמפאניע וואס בעשעפטיגט פינף טויזענד ארבייטער אויף די פריהערדיגע שלאכט-פעלדער. די אלע ארבייטער זענען געוועזענע סאלדאטן און

פון ל. באראדולין

מעכאניקער און וויסען ווי מיט דעם זיך צו באגעהן די ארבייטער האבען זיך פערשפרייט איבער די שלאכט-פעלדער און זיי זוכען און זאמלען די נישט-אויפגעריסענע קאנאנען קוילען און לייגען זיי אן אין א בארג. יעדע קויל בעזונדער ווערט פארזיכטיג עקזאמענירט.

פון אט די קוילען קריגט די קאמפאניע די פאלגענדע פראדוקטען:

ערשטענס — דעם אויפרייס מאטעריאל, וואס קאן זיין שיס-פולווער, דינאמיט אדער אן אנדערע מאטעריאל. דאס בעהמט צו די רעגירונג. פאר דער קאמפאניע גופא בלייבען די מעטאלענע טיילען: דער שטאל, דער בליי און דער קופער פון דער קויל. דאס פערקויפט די קאמפאניע צו די מעטאלורגישע פאבריקען, און דאס איז דער הויפט טייל

פון איהר אייגענקונפט.

א חוץ די באמבעס, קאנאנען קוילען און האנד-גראנאטען, וואס זענען אנגעפילט מיט פערשידענע אויפרייס-מאטעריאלען, געפינט מען דארט אויך באמבעס אנגעפילט מיט גיפטיגע גאזען. זיי איז לייכטער צו בעהאנדלען, מיט זיי ריזיקירט מען ווייניגער און זיי זענען א מעהר זיכערער איינקונפט. דער אופן ווי אזוי זיי ווערען בעהאנדעלט איז אזא:

די אלע גאז-באמבעס ווערען צוזאמענגעקליבען אין איין ארט, אויף אן אפענעם פעלד, ווייט פון בעוואוינטע פלעצער. די ארבייטער טוען אן אויף די פנים'ער גאז-מאסקעס און מיט א מאשינקע שרויפען זיי אפ דאס קעפעל. דאס אלץ ווערט געטון אין א צייט ווען עס בלאזט א שטארקער ווינט, און די ארבייטער שטעלען זיך אויס מיט די רוקענס צום ווינט אזוי, אז דער ווינט זאל דעם גאז פאנאנדערטרייבען. די כלי אין וועלכער דער גאז איז געווען, איז פון שטאל מיט פאסטען פון בליי און קופער. און דאס איז דער מאטעריאל נאך וועלכען

אביסעלע קיביץ
(הומאר פון טאג)

זעלבסטמערדער: — לאז מיך צורוה. איך וויל שטאר־בען.

שוצמער: — וועסט פרובען נאך אמאל. מיין שווי־גער שטעהט איצט ביים ברעג און קוקט צו.

* * *

— ווייסט, איך האלט, אז ארומצוגעהען מיט אינ־טעליגענטע און קלוגע מענשען איז פונקט אזא בילדונג, ווי ווען מען געהט אין אוניווערזיטעט.

— איצט פערשטעה איך שוין פארוואס דו לויפסט מיר אלעמאל נאך.

די קאמפאניע יאגט זיך.

פאר די עטליכע יאהר וואס די קאמפאניע עק־זיסטירט האט מען אויפגעריסען און פערניכטעט 170 טויזענד טאן קאנאנען קוילען, און ביז איצט אנגעקליבען אנדערהאלבען מיליאן טאן שטאל פון נישט אויפגעריסענע קוילען. נישט אריינגערעכנט אהער די פיל טויזענטער טאן קופער און בליי. און ביז איצט איז נאך קיין פאל־פאל מיט די ארבייטער נישט פארגעקומען און קיינער איז נישט פער־וואונדעט געווארען, ווייל די גאנצע ארבייט ווערט אנגעפיהרט זעהר פארזיכטיג

שטרייכער'ס נידערטרעכטיגע פעלשונגען
אונצעהליגע ליגענס און רכילות אין „וועלט-פערשווערער"

פ ר א ג, (יט"א). לויט די ידיעות וואס קומען אן פון דייטשלאנד, פערנעהמט ווידער שטרייכער'ס „שטירמער" דעם אייבנאן אין דעם גאסען-לעבען פון די שטעט און דערפער, בעזונדערס שטארק איז פערשפרייט געווארען „שטירמערס" ספעציעלע אויס־גאבע: „וועלט פערשווערער, ענטהילונג פון די געה־היימניסען פון די זקני-ציון". דער גאנצער נומער, וואס איז אויסגערעכענט אויף די ווילדסטע און פרי־מיטיווסטע אינסטינקטען, ענטהאלט אונצעהליגע פעל־שונגען פון בילדער און דאקומענטען. עס ווערט צ. ב. געבראכט א „ציוניסטישע פאסטקארטע" וואס שטעלט פאר א יוד, וועלכער שמידט א שטיק אייזען, און הינטערגרונד זעהט מען לאנד-ארבייטער און פאס־טוכער. דער „שטירמער" האט אבער פערוואנדעלט די פאטאגראפיע מיט פאלגענדער „אויפקלערונג": „דאס בילד צייגט א יוד, וועלכער האלט אין דער האנד א ביין (די צושמעטערטע מענשהייט) און הינטער־גרונד זעהט מען לויט ישעיהו 61;5, „די זיהן פון פרעמדע אלס פויערים". ווייטער ליגט ציון — „די

משיחישע וועלט-מלוכה".

אויף א גאנצער זייט ווערט געבראכט אלס „אונ־ווידערלעגבארער באווייז" פון דער עכטקייט פון די „פראטאקאלען פון די זקני ציון" א בריף פון פרי־

מישען מוזעי, אז דארט געפינט זיך אן עקזעמפלאר פון נילוס'עס „פראטאקאלען פון ציון", דער פעלשער נילוס גופא ווערט פארגעשטעלט אלס ווירדיגער זקן.

—*×*—

„קולטור-דערגרייכונגען" פון נאצי-רעזשים
הונגער און דחקות צווישען דער אונפערמעגליכער דייטשער בעפעלקערונג

ז ש ע נ ע וו ע, (יט"א). די סאציאליסטישע „לע טראוואי" ברענגט אייניגע אינטערעסאנטע ידי־עות, וועלכע בעלויכטען די היינטיגע ווירקליכקייט אין נאצי-לאנד. לויט די ידיעות וועלכע די דערמאהנ־טע צייטונג האט ערהאלטען פון דייטשלאנד שטעלט זיך די לאגע אויפן קולטורעלען פראנט, דארט אזוי: אין 1933 האבען זיך בעתן זומער - סעמעסטער פער־שריבען אויף די דייטשע אוניווערזיטעטען נייע

14,000 סטודענטען, דאגעגען אין זעלבען סעמעסטער פון 1936 — איז די צאהל פון די נייע איינשרייבונ־גען געפאלען אויף גאנצע 50 פראצ. און האט דער־גרייכט בלויז 7000. אויך די אלגעמיינע צאהל פון די סטודענטען אויף די דייטשע הויך-שולען איז בעדייטענד געפאלען: 116000 סטודענטען אין 1933 זענען געווען אין 1935 בלויז 77,000 ד.ה. א פערקלע־נערונג אויף 34 פראצ.

אזא קאטאסטראפאלע לאגע הערשט נישט בלויז אויפן קולטורעלען געביט, נאר אויך אויפן מאטעריע־לען: די פרייזען פון ארטיקלען פון ערשטען נעבראויך שטייגען אויסערגעוועהנליך. אזוי צ.ב. קאסט א קי־לא פלייש אין די מערב-געביטען פון בערלין, ד.ה. אין די געגענטען וואו עס איז פאראן אמטערהסטען פלייש און וואו דער פרייז פון דערמאהנטען ארטיקעל איז דער נידעריגסטער פון גאנץ דייטשלאנד 7 רייכס מארק. פערשטעהט זיך, אז אפיציעל האלטען די פריי־זען פיל נידעריגער, אבער דער קאנסומענט ווייסט שוין אז די אפיציעלע פרייזען זענען אנגעשטעלט גע־ווארען בלויז פאר דער פאליציי און די איבעריגע דייטשע קאנטראל - ארגאנען, דאגעגען דער אמת'ער פרייז איז א בעדייטענד העכערער.

דאס האט פערשטענדליך אזא רעזולטאט, אז אין די ארימע קווארטאלען פון בערלין און אנדערע דיי־טשע שטעט מערקט זיך א גרויסער הונגער און דחקות.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

„ספעקטאטאר" וועגען די פערספעקטיווען פון דער אויספארשונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע אין א"י

ל א נ ד א ן. (יט"א). די איינפלוסרייכע קאנ־סערוואטיווע צייטשריפט „ספעקטייטאר" האט פער־עפענטליכט אן ארטיקעל וועגען דער לאגע אין א"י, אין וועלכען ס'ווערען בעהאנדעלט די פערספעקטיווען פון דער אויספארשונג פון דער קעניגליכער קאמי־סיע. דאס פראבלעם — שרייבט „ספעקטאטאר", — איז גיכער א פראדוקט פון אונרוה פון איין זייט און פון אספיראציעס פון צווייטער זייט. פון דעם פערנעמט פון די אספיראציעס איז אפהענגיג אויף וויפיל די בעאונרוהיגונג איז בערעכטיגט און דאס איז נאך ביז איצט קיינמאל נישט פארמולירט געווא־רען אין א קלארער, אונצווייידייטיגער שפראך, אויב די קעניגליכע קאמיסיע וועט בעוויזען צו בעקומען א קלארע דעפיניררונג פון די יודישע שטרעבונגען, וועט דאס זיין דער ערשטער שריט פאר אן אויסגלייך מיט די אראבישע שטרעבונגען. עס קען זיין, דאס בעת דער מלחמה זענען געגעבען געווארען געגענזייטיגע הבטחות די אראבער און די יודען און איין צד קען איצט פיל נישט פעגעדיגט ווערען אהן אן עוולה פון דעם צווייטען צד. עס איז שוין אבער צו שפעט צו

טראכטען וועגען דעם דער מאנדאט מוז בילדען דעם אויסגאנגספונקט אין אלע דיסקוסיעס איבערהאלב סיי מחוץ פון דער קעניגליכער קאמיסיע, פאר דער קעניג־ליכער קאמיסיע שטעהט נישט די פראגע צי קען דער מאנדאט פערווירקליכט ווערען, נאר ווי אזוי ער זאל ווערען פערווירקליכט. אויף דער דאזיגער פראגע קען געפינען ווערען אן ענטפער בלויז דורך אן ערנסטען אנאליז פון דער לאגע סיי פון די יודען סיי פון די אראבער. וואס מעהר די יודען ווערען בעגייסטערט מיט דעם אידעאל פון צוריקקעהר אין לאנד פון זייערע אבות, אלץ שטארקער איז דער ווידערשטאנד פון די אראבער. אונטערן דרוק פון די איצטיגע בעדינ־גונגען איז די יודישע אימיגראציע קיין א"י געשטיגען פון 12,000 אויף 60.000 יעהרליך. יודישע פיהרער רעדען אפען וועגען דעם טאג, ווען יודען וועלען איבערשטייגען אין צאהל די אראבער. חוץ אנ־דערע פאקטארען איז די דאזיגע פערספעקטיוו די סיבה פון שטרייק און אונרוהען. דאס קען נאטיר־ליך אין קיין פאל נישט רעכטפערטיגען די אונרוהען בעת דעם שטרייק האבען די אראבער געפאדערט

אפצושטעלען די יודישע אימיגראציע ביז דעם בעריכט פון דער קעניגליכער קאמיסיע. די דאזיגע פא־דערונג האט מען נישט געקאנט נאכגעבען פונקט־דערום אונטערן דרוק פון טעראר. די עליה בילדעט אבער דעם קערן-פונקט פון דער לאגע, אויב די ציוני־סטישע פאליטיק שטרעבט צו ענטוויקלען די נאצ־יאנאלע היים אין א"י ביז די אראבער וועלען פער־וואנדעלט ווערען אין א מינדערהייט און קויפען בא־דען ביז די אראבער וועלען ווערען באדענלאזע ארבייטער, דאן איז נישטא וואס צו האפען, אז אין א"י וועט הערשען פריעדען. דער שלום איז אבער נישט אונ־מעגליך — פערענדיגט „ספעקטאטאר", קלוגע ווייט־זיכטיגע פריינד פון די יודען און אראבער האבען אנ־געצייכענט פלענער פון פריעדליכען צוזאמענלעבען. א געוויסע פארם פון פעדעראציע רעגירונג א געוויסע טעריטאריאלע פערטיילונג פון דער בעפעלקערונג, גע־וויסע בעגרענצונגען ביים פערקויף פון אראבישען באדען וואלטען געקאנט -פערטראכט ווערען אלס פראיעקט

ה. אכערמאן

ער און זיינע פרויען
ראמאן פון יודישען לעבען

40

זי האט אנגעהויבען א רעזגעהען מיט שקצים און מיט שיקסעס, און איהרע עלטערען האבען מורא געהאט אז זי זאל חלילה נישט געשטרויכעלט ווערען מיט שמד, אדער בעהיט גאט, פון אנדערע אומגליקען. זיי האבען זיך ביי טשארנע'ן בעבעטען זי זאל זיך אויפהערען חבר'ען מיט שקצים. טשארנע פלעגט זיי צוזאגען צו פאלגען, אבער ס'האט לאנג נישט געגומען און זי האט זיך גצטון איהרס. מיט דער צייט פלעגט זי אנהויבען אהיים קומען שפעט אין דער נאכט, איהרע טאטע מאמע פלעגען וויינען און קלאגען און זענען געי עלטערט געווארען פאר דער צייט.

דאס פארוואס טשארנע'ס עלטערן האבען זיך געשראקען, איז דאך געשעהן. טשארנע איז איינמאל אהיימגעקומען פון גאס און זי האט פערטרויט איהר מוטער א שרעקליכען סוד...

און דערפאר האבען דאס אזוי געוויינט איהרע עלטערן, ווען נתן איז יעדע טאג אריינגעקומען צו זיי אין הויז אריין. און דערפאר האבען זיי זיך אזוי צוגעאיילט מיט דער חתונה...

— איך, — דערצעהלט נתן ווייטער — האב פון גארנישט געוואוסט, און אזוי ווי טשארנע'ס פאטער האט מיר פערענטפערט מיין פראגע, פאר־

וואס זיי איילען זיך מיט דער חתונה, מיט דעם, וואס זיין פרוי איז א קראנקע פרוי, איז ביי מיר געווען אלץ פערענטפערט און איך האב מסכים געווען.

ס'האט מיר אבער וועה געטון איין זאך: וואס וועט זיין מיט בערקע'ן? ווען איך האב איהם אנגע־זאגט די בשורה, אז איך געה חתונה האבען, איז דאס ביי איהם געווען ווי א דונער וואלט איהם דערשלאגען. ער האט מיר מיט קיין ווארטער גאר נישט געזאגט, נאר איך האב אין זיינע אויגען דער־קענט, וואס אין זיי הארץ טוט זיך. ער האט אויף מיר א קוק געטון, ווי איינער רעדט:

— דו פערלאזט מיך אויך? און וואס וועט זיין מיט מיר?... אזוי טוט מען א פריינד, מיט וועל־מען מ'איז געווען איין נויט אזא צייט?...

דעם אמת געזאגט, האב איך זיך געפיהלט שול־דיג ענטקעגען בערקע'ן. טאקע, האב איך ביי זיך געטראכט, — וואס וועט ער טון אהן מיר?...

איך האב איהם אבער געטרייסט, אז נאך מיין חתונה וועל איך איהם אריינגעהמען אין מיין שטוב אריין, און ער וועט האבען וואס צו עסען און וואו צו שלאפען.

— און זיי באר א מענש — האב איך צו

איהם געזאגט אין שפאס — ווארף אוועק דאס שי־כירין (כאטש ס'האב געוואוסט, אז דאס קאן קיינמאל נישט זיין) — וועסטו דיר אויסזוכען א מיידעל און וועסט חתונה האבען און האבען א היים...

און ביי די רייד האב איך זיך מיט איהם ארומגענומען און האב זיך מיט איהם צעקושט.

און איך האב זיך גענומען גרייטען צו דער חתונה.

טשארנע'ס פאטער איז, ווי מיר ווייסען שוין, געווען א ייד, אן ארימאן. אבער ער האט זיך אנגעטון א כוח צו מאכען פאר זיין בת-יחידה א גרויסע חתונה. ער האט אויך געהאט אין שטעטעל א גרויסע משפחה בעל-מלאכה'ס, און זיי האבען בייגעשטייערט זייער חלק, אז טשארנע'ס חתונה זאל זיין א פרעהליכע.

מ'האט געהאפקעט און געטאנצט, געטרונקען און געהוליעט. און צווישען אלע — בערקע, מיין פריינד. ער האט אויסגעגעבען די מיזינקע ביי מיר אויף דער חתונה. פערשטעהט זיך, אז ער האט גענומען צומערשטען עטליכע כוס'עס משקה. דערנאך האט ער ארויסגענומען זיין קלארנעט, א יף וועל־כען ער האט שוין א צייט לאנג נישט געהאט גע־שפילט. און ער אליין (אזוי האט ער געוואלט, אז ווען ער וועט שפילען זאלען די איבעריגע כלי־זמרים זיצען און שווייגען און זיך נאר צוהערען) האט מיר אפגעשפילט א „וויוואט", און מיר האט שטאר'ק הנאה געטון, וואס בערקע איז זיך אזוי שטאר'ק משמח אויף מיין חתונה. צומערשטען האב איך זיך געהאט געשראקען, אז ער וועט אינגאנצען צו מיין חתונה נישט קומען. אזוי האט ער מיך געסטראשעט, ביז איך פאר דער חופה (צוזאמען

מיט טשארנע'ן) געגאנגען נאכאמאל איהם בעטען. איז ער געקומען. דערפאר האט מיך אזוי געפרעהט איהם צו זעהן אין קלויז, וואו אונזער חתונה איז פאר געקומען.

נאך דער וועטשערע האט דער בדחן גע־ומען אויסרופען ווער ס'גיט דרשה-געשאנק. דערפון איז מיר ארייגעפאלען אנ'ערך פינף און צוואנציג רובל מזומן, א חוץ פערשידענע מתנות. און אויך ביים דרשה-געשאנק האט זיך בערקע ארויסגעוויזען צו זיין א גוטער פריינד, א ליבער, ער האט מיר געגעבען אזא מתנה, וואס איך האלט זי טייער ביזן היינטיגען טאג. דאס איז א גאלדענע מטבע, וואס האט דעמאלט געהאט א היבשען ווערט און מיט וועלכען בערקע האט זיך קיינמאל נישט געוואלט שיידען, ווארום דאס, האט ער מיר אמאל געזאגט, איז געווען אן אלטער גאלדענער אימפעריאל, וואס איז אלט געווען עטליכע דורות און איז איבער־געגאנגען אין זייער משפחה בירושה פון דור צו דור, ביז בערקע'ס פאטער האט עס איהם איבער־געלאזט א ירושה. דער אימפעריאל איז ביי בער־קען געווען זעהר טייער. מיט דער דאזיגער ירושה האט ער זיך באין אופן נישט געוואלט שיידען, אפילו דעמאלט, ווען גיטעל האט איהם פערלאזט, און ער האט אלץ אויסגעקויפט און מיר האבען שוין געהאט אלץ אויפגעגעסען. ער האט דאס רענדעל געהאלטען ווי א מין היילגטום. און דווקא דאס רענדעל האט ער מיר געגעבען א מתנה צו מיין חתונה... נאכדעם האט ער זיך מיט מיר צעקושט און האט זיך אויך צעקושט מיט טשארנע'ן, און ער איז פערבליבען אין קלויז ביז העט-העט, ווען ס'האט שוין אנגעהויבען טאגען און די קלעזמער האבען שוין געפיהרט חתן-כלה אהיים

(פארזעצונג קומט)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

עס קען אזוי נישט בלייבען!

אין דער האנדווערקער ביילאגע פון דער פער־גאנגענער וואך איז שוין אנגעוויזען געווארען אויף דער ערקלערונג פון דירעקטאר פון דער לאדזער האנדווערקער קאמער אויף א פלענאר זיצונג, וואס איז א אונטאקטישער ארויסטריט געגען די יודישע האנדווערקער און זייערע אינטערעסען.

דעם דירעקטאר געפעלט עפעס נישט די גרויסע צאהל דיספענסען וואס די יודישע האנדווערקער בעקומען... צי ווייס דער ה' דירעקטאר, אז א דאנק דעם וואס דאס איבערסטרייכע "געזעץ" האט זיך פאר'ן יודישען בעל מלאכה אין פוילען פערשפעטיגט סך הכל מיט א הונדערט און עטליכע יאהר, (די קריסט־ליכע צעכען מיט די אלע איינארדנונגען ווי; עק־זאמענס, מייסטער דיפלאמען, געזעלען ביכלעך א. א. עקזיסטירען שוין איבער הונדערט יאהר אין פוי־לען), און פאר די יודען איז געגעבען געווארען א קורצער טערמין, האט די האנדווערקער קאמער די מעגליכקייט צו צאהלען די טויזענדער זלאטעס געהאלט און האט נאך איבריג גרויסע סומען געל־דער, טאקע פון די דיספענסען.

און אויב עס האנדעלט זיך וועגען די וואס האבען די דיספענסען בעקומען, ווייס ער דאך גאנץ גוט ווי ליכט דאס איז זיי אנגעקומען, וויפיל יודישע האנדווערקער האבען בעקומען דעם דיספענס אהן אנ'עקזאמען, וואס איז פערבונדען געווען מיט גרויסע קאסטען און שווערע מיה.

אט די זייט פון מעדאל זעהט נישט דער ה' דירעקטאר, דער ענטפער איז אבער, אז דער ארויסטריט ווי אויך פיל אנדערע אזעלכע ערשיינונגען בעווייזען נאר דעם אמת'ן פרצוף פון דער איצטיגער לייטונג פון דער האנדווערקער־קאמער.

דער פאל איז געקומען אויף א פלענאר־זיצונג ווי עס איז געווען די מעגליכקייט צו רעאגירען ווי געהעריג, עס זענען אבער לעצטענס פארגעקומען אזעלכע פאלען, וואס זענען בכלל פריהער קיינעם נישט מיטגעטיילט געווארען, נאר געמאכט אויף דער אייגענער האנד. למשל; עס פיהרט זיך לעצ־טענס אין דער האנדווערקער־קאמער ווען עס גע־פען קאנפערענצען אין פערשידענע ווירטשאפטליכע ענינים בעזונדער פון די יודישע און בעזונדער פון די קריסטליכע צעכען פארשטעהער, אדער גאר אין א צירקולאר פון דער האנדווערקער־קאמער לעזען מיר א ווענדונג צו די צעכען, אז אזוי ווי עס טרעפען זיך פאלען, אז פערזאנען אדער פירמען אין פוילען בענוצען זיך אין זייער קארעספאנדענץ צו די בעל־מלאכות מיט אנ'אנדערער שפראך ווי די פוילישע, ווענדעט זיך די האנדווערקער־קאמער צו די צעכען, אז די בעלי מלאכות וואס בעקומען אזעלכע בריף זאלען זיי די בריף צוריקשיקען נישט בעטראכטענדיג, מיט א צוש־ריפט, אז אין פוי־לען איז פערפליכטעגד קארעספאנדענץ נאר אין דער פוילישער שפראך.

שטעלט זיך די פראגע ווען און אויף וועלכער זיצונג פון דער פערוואלטונג פון דער קאמער אדער פלענאר זיצונג זענען אנגענומען געווארען אזעלכע בעשלוסען, וואס זענען געגען די אינטערעסען פון כלל האנדווערקער און אויך נישט געזעצליך.

די האנדווערקער־קאמער אלס ווירטשאפטליכע זעלבסטפערוואלטונג וואס האט די אויפגאבע צו זארגען פאר דער פרידליכער צוזאמענארבייט פון אלע שיכטען האנדווערקער, שטעלט אליין די מחיצה צווישען דעם יודישען און קריסטליכען האנדווערקער מיט'ן רופען בעזונדערע קאנפערענצען.

די האנדוו. קאמער וויל צושטערען די צוזאמענארבייט, וואס פיהרט זיך ביז איצט און מיר זעהען, אז עס זענען פארגעקומען קאנפערענצען אויסער דער קאמער פון יודישע מיט קריסטליכע בעלי מלאכות. פארשטעהער פון צעכען, אויף וועל־כע עס ווערען ערלעדיגט אלערליי ענינים וואס האבען א שייכות מיט דער עקזיסטענץ פון פאך און די צדדים זענען שטענדיג צופרידען פון דער ארבייט.

אויף א אנפראגע פארוואס עס ווערען גערופען בעזונדערע קאנפערענצען, האט מען זיך געוואלט ארויסדרעהען מיט'ן תירוץ, אז דאס לאקאל איז קליין.. פאר וואס איז דאס נישט פארגעקומען ביי דער פריהעריגער לייטונג פון דער קאמער, ווען דאס לאקאל איז געווען פיל קלענער, און ביי א גוטען ווילען קען מען דאך רופען קאנפערענצען בראנזשענווייז.

לויט וועלכען בעשלוס און מיט וועלכע רעכט איז ארויסגעשיקט געווארען דער דערמאנטער ציר־קולאר צו די יודישע צעכען, אז זיי זאלען נישט אננעהמען קיין קארעספאנדענץ אין דער יודישער שפראך, למשל?

פאר וואס ווערען פערשידענע וויכטיגע ענינים ערלעדיגט אהנע א פריהעריגען בעשלוס פון דער פערוואלטונג אדער פלענאר זיצונג.

די יודישע האנדווערקער־מאסען, וואס האבען זייערע אויסגעהערוועטע גראשענס איינגעצאהלט אין דער קאמער. דארפען געהעריג רעאגירען גע־געז אזא האנדלונג.

מען קען נישט און טאר נישט דערלאזען, אז א אינסטיטוציע וואס דארף זיך פערנעהמען מיט פראגען פון שוץ פון אלע שיכטען בעלי מלאכות, זאל אנשטאט צו זארגען ווי אזוי צו פער־בעסערען די לאגע אין דער מלאכה זיך פערנעהמען מיט אזעלכע פראגען וואס זענען נישט אין איהר קאמפעטענץ און טרעפען איין טייל בעלי מלאכות.

עס קען אזוי נישט בלייבען!

י. רעדבוט

וועגען פערלענגערן די האנדעלס-שעה'ן

די דאזיגע פראגע איז ווידער געווארען אקטועל

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט דער קריסטליכער סוחרים פעראיין אין ווארשע, בעווענדעט זיך צום האנדעלס מיניסטעריום, וועגען דערלויבען די גאסטראנאמישע אנשטאלטען ארויסצופערקויפען נאך 7 אווענט די אלע ארטיקלען וואס זיי בעזיצען אויפן ארט.

דער דערמאהנטער מעמאריאל איז פאנאנדערגע־שיקט געווארען צו אלע האנדעלס קאמערן, וועגען ארויסזאגן זיך.

די לאדזשער האנדעלס - קאמער ארויסגעבנדיג וועגען דעם ענין איהר מיינונג, האט זיך ארויסגע־זאגט געגען דערלויבען די גאסטראנאמישע אנשטאל־טען צו פיהרען א טעמפּן-האנדעל פון ארטיקלען ווי טיי, קאווע, צוקער, ברויט א.א.וו. ווייל דאס נייט נישט אריין אין געביט פון זייער אונטערנעהמונג און דאס פערקויפען פון די דערמאהנטע ארטיקלען ווערט בעטראכט פאר א בעזונדערען ארט האנדעל, וואס פאדערט א בעזונדערען פאטענט, דאס וואלט געהייסען אז אין איין און דעם זעלבען לאקאל געפינען זיך צוויי אונטערנעהמונגען: א גאסטראנאמישע און קאלאניאל האנדעל.

דער ענין האט אבער ווידער אקטועל געמאכט די פראגע וועגען בכלל פערלענגערן די האנדעלס-שעה'ן אין זונטאג אויף די „וועכענטליכע שמועסען" אין צענטראלען קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15 איז דאס בריוט ארומגערעדט געווארען.

די פעראָרדנונג פון מלוכה - פרעזידענט פון 23 מערץ 1928 דערלויבט צו האנדלען 10 שעה אויף א מעת-לעת פאר אלע געשעפטען, א חוץ יאטקעס און קאלאניאל, וועלכע קענען האנדלען 12 שעה, מאנכע ארגאניזאציעס האבען לעצטענס אונטערגענומען שריט צו פערלענגערן די האנדעלס שעה'ן אין אלע טעג פון דער וואך אויף 2 שעה, ד. ה. ביז 9 א זייגער אווענד. מאטיווירענדיג האט דערמיט, אז ביז 7 איז צו ווייניג, דער בעסטער בעווייז איז מ'האנדעלט נאך 7, צאהלענדיג מאנדאטען מיט שטראפען, ווי דאס ליגט בען איז שטארקער; דאס לעבען פאדערט צו פער־לענגערן די האנדעלס-שעה'ן און צו בעציהען זיך צו דעם ענין אביסעל ליבעראלער.

א חוץ דעם וועט דאס פערלענגערן די האנדעלס שעה'ן פערגרעסערן דעם איינקויפען געבראויך און דעם אלגעמיינעם אומזאץ. ס'וועט אויך פערגרעסערט ווע־רען די צאהל בעשעפטיגטע.

דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין, פא־מארסקא 15, ארויסגייענדיג פון ליבעראלען שטאנד־פונקט, אז דער האנדעל טאר נישט ווערן בעגרעניצט און נישט בעשווערט, האט זיך ארויסגעזאגט פארן פערלענגערן די האנדעלס-שעה'ן ביז 9 אווענט. דער ענין וועט נאך אין קורצען בעטראכט ווערען אין דער אדמיניסטראטיווע קאמיסיע פון דער האנדעלס קא־מער אין וועלכע ס'נעהמט אנטייל דער פרעזעס, ראט־מאן מארי, וועלכער האט פערטיידיגען די שטעלונג פון יודישען קליינהענדלערטום.

ווי ס'איז צו ערווארטען, וועלען זיך די קריסטלי־כע ארגאניזאציעס ארויסזאגן געגען דעם פערלענגערן די האנדעלס-שעה'ן, ס'ציהען אבער ארום קלאנגען, אז דאס האנדעלס-מיניסטעריום איז יא פארן פער־לענגערען.

ווען דארף געצאהלט ווערען א וועקסעל

און ווען קען געמאכט ווערען דער פראטעסט

די ווירטשאפטליכע ספערען האבען זיך געווענ־דעט צו דער האנדעלס קאמער מיט אנ'אנפראגע, אז די בענק האבען זיך אנגעהויבען אזוי צו פיהרען, אז ווי גיבען אפ צום פראטעסט וועקסלען איין טאג נאך דעם צאהלונגס טערמין.

די דאזיגע פראקטיק ברענגט שאדען די סוחרים און פאבריקאנטען, וועלכע האבען צו צאהלען וועקס־לען, ספעציעל אין פאל ווען דער צאהלונגס-טאג פאלט אויס אין א חגא. אין דעם דאזיגען פאל ווערט דער פראטעסט געמאכט אין הסכם מיט דער דערמאהנטער פראקטיק, שוין מאנטאג, דאס הייסט, אין טאג, אין וועלכען מ'קען ערשט פערלאנגען בעצאהלט.

ס'איז בעשלאסען געווארען אנצונעהמען שריט, אז די באנק-פאקטאָרשן זאלען אנערקענען אנ'איינ־הייטליכע פראקטיק, וועלכע זאל אין דער צוקונפט בעקומען דעם כאראקטער פון די טראדיציע-נארמע און געמיליך, אז א וועקסעל זאל אפגעגעבען ווערען צו פראטעסט ערשט אין צווייטען טאג נאכן טאג, אין וועלכען מ'קען פערלאנגען בעצאהלט.

גלייכצייטיג האט די לאדזשער האנדעלס-קאמער בעריהרט די פראגע פון דער סתירה אין די פאר־שריפטען פון וועקסעל-רעכט, וועלכע זענען נוגע די טערמינען פון פארשטעלען דעם וועקסעל צו בעצאה־לען און פון פראטעסט ביי א ווערטליכער אינטער־פרעטאציע פון די דאזיגע פארשריפטען, קען מען א וועקסעל, וועלכער איז צאהלבאר זונטאג פארשטעלען צום צאהלען מיטוואך, בעת דעם פראטעסט קען מען מאכען שפעטסטענס דינסטאג. אויף אזא אופן קען מען דעם וועקסעל פארשטעלען צו בעצאהלען מיט־וואך, אבער מ'וואלט נישט געקענט מאכען קיין פראט־טעסט, אויב דער וועקסעל ווערט נישט אויסגעקויפט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די האנדעלס - קאמער אין לאדז אנטשוידען אויף דער נויטיגקייט צו פרעציזירען די דאזיגע טערמינען.

בעראטונג וועגען יודישער האנדווערקער-קאאפעראציע

די טעג איז אין ווארשע אין ביורא פון „ארט" פארגעקומען א בעראטונג וועגען יודישער האנד־ווערקער-קאאפעראציע, צונויפגערופען לויט דער אי־ניציאטיוו פון דער געזעלשאפט „ארט" און לויט א פערשטענדיגונג מיט'ן פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיוון אין פוילען (רימארסקע 8). אוי־סער מיטגלידער פון צ. ק. „ארט" און פון קאאפערא־טיווען פערבאנד האבען זיך אין דער בעראטונג בעטייליגט פארשטעהער פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד (לעשנא 52) און פון פער־איין פון די יודישע האנדווערקער אין דער פוי־לישער רעפובליק (פשעיאזד 13).

די פארשטעהער פון „ארט" ה"ה י. יאשונ־סקי, יעקב לעשטשינסקי און ח. ראזענבעס האבען אינפארמירט די פערזאמעלטע וועגען די פלענער פון „ארט", נעהמענדיג אין אכט די שווערע לאגע פון די יודישע האנדווערקער, איז נויטיג, אז דער יודישער בעל-מלאכה זאל זיך פראאינטערע־סירען מיט דער דאזיגער פארם פון ווירטשאפט־ליכער זעלבסטהילף. דעריבער האט „ארט" בע־שלאסען צו בעשטימען א געוויסען פאנד אויף צו פינאנסירען די נייע ענטשטעהענדע יודישע האנדווערקער-קאאפעראטיוון. די אנפיהרונג מיט דער אקציע דארף געהערען דעם יודישען קאאפערא־טיווען פערבאנד. די האנדווערקער-צענטראלען דאר־פען זיך אקטיוו בעטייליגען אין דער זאך, און אויך „ארט" איז גרייט מיטצוארבייטען פאר דער ענט־וויקלונג פון דער יודישער האנדווערקער-קאאפע־ראציע.

ארום די רעפעראטען האט זיך ענטוויקעלט א ברייטע דיסקוסיע, אין וועלכער עס איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען די פארמען פון דער קאאפעראציע... וועלכע זענען מעהר זי אלץ צו־געפאסט צו די בעדערפענישען פון יודישען לעבען.

אין נאמען פון קאאפעראטיווען-פערבאנד האט ה' דיר. ל. מיכעלזאן אנגעגעבען אנ'ערקלערונג, אז דער פערבאנד האלט די זאך פאר זעהר וויכטיג און איז גרייט צו נעמען אויף זיך די ארבייט, אויף וויפיל די צענטראלע יודישע האנדווערקער-ארגא־ניזאציעס וועלען פון זייער זייט ארויסווייזען די נויטיגע אקטיוויטעט.

צום שלוס איז אנגענומען געווארען א רעזא־לוציע, אז די פערזאמעלטע בעגריסען די איניציא־טיוו פון „ארט" און האלטען די פראקטירטע אקציע פאר זעהר א וויכטיגע און אקטועלע. עס איז צע־נומען געווארען צו קענטניש די מעלדונג פון די האנדווערקער-צענטראלעס, אז זיי וועלען אין דער נאהענטסטער צייט פרעציזירען זייער שטעלונג צו דער פראגע... און עס איז בעשלאסען געווארען צונויפצורופען די צווייטע בעראטונג סוף אקטא־בער. אויף דער צווייטער בעראטונג וועלען ווערען אנגעצייכענט די ריכטליניען פאר דער גרינדונג פון יודישע האנדווערקער-קאאפעראטיוון און עס וועט ווערען פעסטגעשטעלט דער אופן ווי אזוי די פעראינטערעסירטע ארגאניזאציעס וועלען צו־זאמענארבייטען אין דער זאך. (יט"א)

די פערמעגענס-דאנינע

ווערט ענערגיש איינגעמאהנט

דאס פינאנץ מיניסטעריום האט די טעג צוגע־שיקט א צירקולאר צו די שטייער אמטען, אז מען זאל צוטרעטען אהנצומאהנען די פערמעגענס-דאנינע וואס איז נאך ביז-איצט נישט איינגעצאהלט געווארן.

די שטייער-צאהלער דארפען ווערען אויפגעפאר־דערט צו בעצאהלען די פערמעגענס-דאנינע אין משך פון א בעשטימטען קורצען טערמין. נאכדעם דארף מען דורכאויס אדורכפיהרען די עקזעקוציעס.

סובסידיע פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער

פאר די פאלקס-שולען

די לאדזשער האנדעלס - קאמער אפשאצענדיג די בעדייטונג פון פאלקס-שול בילדונג, האט בעשלאסען צו געבען פאר דער געזעלשאפט צו בויען פאלקס־שול-בנינים 1000 זל. אין צוזאמענהאנג מיט דער פראקלאמירטער שול-וואך.

אדער אנ'אויטא אדער שטייער?

וועגען מאטאריזירען די קאמוניקאציע אין לאנד

די רעגירונג איז דעצידירט צו מאטאריזירען די קאמוניקאציע אין לאנד און צו ווירקען, אז עס זאלען שטארק פערגרעסערט ווערען די צאהל אויטאס אין פוילען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט ווערען ארויסגערוקט 2 פראיעקטען:

איין פראיעקט בעשטעהט דערין, אז יעדער איי־נער, וואס פערדינט מעהר ווי 1000 זל. א חודש זאל זיין געצוואונגען צו קויפען אנ'אויטא פון פוילישער פאבריקאציע. דער צווייטער פראיעקט בעשטעהט אין איינפיהרען א נייעם שטייער אויף צו פערבעסערן די קאמוניקאציע וועגען אין פוילען און פערגרעס־רען די צאהל מלוכהשע און קאמונאלע אויטאמא־בילען.

נאך איין בעשייניגונג...

פון 1 דעצעמבער פיהרט איין די לאדזער האנדווערקער-קאמער די פליכט פארצושטעלען בעת'ן רעגיסטרירען אפמאכען מיט לערן-יונגלעך אויסער די ביז איצטיגע דאקומענטען אויך א בעשיי־ניגונג פון דער „פאראדניא זאוואדאווא" וועלכע עקזיסטירט ביי דער געזעלשאפט „פאטראנאט איי־בער דער האנדווערקער יוגענד" וואלטשאנסקא 17.

דער אפצאהל פאר אזא בעשייניגונג איז 2 זל.

יודישע האנדווערקער דארפען אויסנוצען די דערגרייכטע הנחות

די טעג איז פארגעקומען א פרעזידיום-זיצונג פון פעראייניגטען קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה. אויף וועלכער עס איז אויספיהר־ליך בעהאנדעלט געווארען דער פלאן און דער אופן פון אדורכפיהרען די נייע גרויסע אקציע צו בע־וועגען די יודישע האנדווערקער און לערן-יונג־לעך אויסצונוצען די דערגרייכטע הנחות, וואס זע־נען פארויסגעזעהען אין די צירקולארען נומער 26, 27 און 28 פון האנדעל-און אינדוסטריע־מיניסטעריום. עס איז גענומען געווארען צו קענט־ניש, אז אין א גאנצער רייהע דייטשע שטעט אויף דער פראווינץ האט זיך שוין אנגעהויבען די רע־גיסטראציע פון די לערן-יונגלעך דורך די פעראיי־ניגטע קאמיטעטען ווי אויך דורך די ארטיגע האנד־ווערקער-פעראיינען. אויף דער זיצונג זענען אויך אקצעפטירט געווארען די טעקסטען פון די נויטיגע יודישע אויפקלערונגס-מאטעריאלען אין שייכות מיט דער פראקלאמירטער אקציע. (יט"א)

זאליטשקעס אויף אומזאץ-שטייער

מוזען איינגעצאהלט ווערען פינקטליך

די שטייער-אמטען האבען בעקומען אנ'אויפטראג ספעציעל אפצוהיטען, אז מ'זאל איינצאהלען פינקט־ליך די זאליטשקעס אויפן אומזאץ שטייער. ביי די פאבריקאנטען און סוחרים וואס שלעפען זיך מיטן איינצאהלען די זאליטשקעס, זענען די שטייער אמטען בעאויפטראגט געווארען תיכף אדורכצופיהרען עק־זעקוציעס און אפילו בענוצען זיך מיט דער „עגלה".

אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען איצט די שטייער אמטען צוגעטרעטען ארויסצושיקען „אויפמאנונ־געם" אז מען זאל אין משך פון עטליכע טעג איינ־צאהלען די זאליטשקעס.

מיר מאכען חברים אויפמערקזאם אז די שטייער אמטען האבען דאס רעכט יעדע זאליטשקע אנצומאה־נען אין 2 ראטעס — יעדען חודש א ראטע.

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

ניי׳ער פאלקסבלאט

דינסטאג, 20 ד׳ מרחשון תרצז

אקטאבער

זון-אונטערגאנג 4.24

זון-אויפגאנג 7.17

נישט אריינגעטראגען קיין קאנדידאטען-ליסטעס

איז פערלויף פון נעכטיגען טאג אין דער קהלה׳שער וואהל-קאמיסיע

אין פערלויף פון נעכטיגען טאג איז אין דער קהלהשער וואהל-קאמיסיע נישט אריינגעפלאסען קיין איין קאנדידאטען-ליסטע, ס׳זעהט אויס, אז די פארטייען און גרופירונגען זענען נאך נישט געקומען צו קיין הסכם ביי די אונטערהאנדלונגען וועגען בלאקען אדער פערבינדונגס-ליסטעס.

דער בלאק צווישען „בונד״ און לינקע פועלי ציון איז שוין כמעט ווי א געשעהענע פאקט. אויך אין אנדערע פארטייען זעהען די אונטער-האנדלונגען נישט דערפיהרט געווארען צו קיין סוף ס׳איז נאר פינאליזירט געווארען אייך, וואהל-בלאק דאס איז דער בלאק צווישען „התאחדות״ און רעכטע פועלי-ציון.

דער לעצטער טאג אויף אריינטראגען די קאנדידאטען-ליסטעס איז דאנערשטאג, לויט׳ן ווייטערדיגען וואהל-קאלענדאר מוז די וואהל-קאמיסיע דעם 23. אקטאבער קאנטראלירען צי די אריינגעטראגענע קאנדידאטען געפינען זיך אין די וואהל-רשימות (אין צי זיי האבען פאסיוו וואהל-רעכט און בעשטעטיגען אדער אפווארפען די קאנדידאטען-ליסטעס.

דעם 27. אקטאבער מוז די וואהל-קאמיסיע צו-שטעלען וואהל-לאקאלען פאר די 32 אבוואדען וואו ס׳וועט פארקומען די אפשטימונג.

דעם 28. אקטאבער גיט די קהלה וואהל-קאמיסיע צו וויסען וועגען טאג און ארט פון דער אפשטימונג.

די פראטעסטען ווערן בעטראכט דורך דער וואיעוואדשאפט

דער ציוניסטישער וואהל=קאמיטעט האט נישט דאס רעכט צוריקצוציהען זייז פראטעסט

אין צוזאמענהאנג מיט די אריינגעטראגענע פראטעסטען געגען די וואהלען צום שטאט-ראט אין לאדז אין 4. און אין 9. קרייז. פארשט איצט דער גוב. וואיעוואדישער אמט. צי די פראטעסטען אנטשפרעכען די פארמעלע פארלאנגען פון וואהל-רעגולאמין. דאס הייסט צי אויף יעדען פון די פראטעסטען געפינען זיך לכל-הפחות 300 אייגענהענדיגע אונטערשריפטען פון וועהלער, וועלכע פיגורירען אין די וועהלער-רשימות פון דער שטאט לאדז, נאכן פעסטשטעלען דעם דאזיגען אומשטאנד, וועלען ביידע פראטעסטען בעטראכט ווערען דורך דער וואיעוואדשאפט.

* * *

פון דעם ראזיגען קאמוניקאט פון דער וואיעוואדשאפט איז צו זעהען, אז די וואיעוואדזטווע האט נישט גענומען אין בעטראכט דאם צוריקציהען דעם פראטעסט דורך דעם ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט אין 9-טען קרייז. די וואיעוואדזטווע האט זיך געשטעלט אויפן שטאנדפונקט, אז נישט דער וואהל-קאמיטעט און טיילווייז די בעפולמעכטיגטער פון דער ליסטע האבען נישט דאס רעכט צוריקצוציהען קיין פראטעסטען, ווייל אונטער דעם פראטעסט געפינען אונטערשריפטען 300 וועהלער, וועלכע וואלטען ווארשיינליך דעם פראטעסט געקענט צוריקציהען, צוליב דעם פארשט די וואיעוואדשאפט ביידע פראטעסטען, וועלכע וועלען אויך בעטראכט ווערען דורך דער וואיעוואדישער אפטיילונג.

ווי מיר דערוויסען זיך איז די זיצונג פון דער וואיעוואדישען אפטיילונג פעסטגעשטעלט געווארען אויף מאנטאג, דעם 26. ד. ח.

היינט און מארגען

קאנסטו נאך בעקומען א לאס צו דער I-טער קלאס אין דער

גליקליכער קאלעקטור פון

KAFTAL

Łódź, ul. Piotrkowska 54.

די ציהונג קומט פאר דעם 22-טען אקטאבער ד. י.

א „וויראק צו פערקויפען״!

אריגינעלער פראצעס אין לאדזער געריכט

אין איינע לאדזער און ווארשאווער צייטונגען האט זיך מיט א צייט צוריק בעוויזען אן אנאנס פון פאלגענדען אינהאלט:

„א פסק אויף 35 טויזענד זל. געגען גוסטאוו ווילטשעק און פרוי, וואוינ-ארט אין אייגענעם פאצעל אין לאדז, נארוטאוויטש 76 און געגען יאקוב ווילטשעק, וואוינ-ארט אין אייגענעם הויז נארוטאוויטש 42 — צו פערקויפען״.

דער דאזיגער חוב איז פערזיכערט אויף די אויבענדערמאנטע היפאטעקען. אינפארמאציעס ערטיילט בעראטער, לאדז, נארוטאוויטש גאס 56״.

באלד נאך די דאזיגע אנאנסען, האבען זיך בעוויזען אין גאס פלוג-בלעטער מיט דעם זעלבען אינהאלט.

די פאמיליע ווילטשעק, וועלכע איז אנגערופען אין די דאזיגע אנאנסען, האט זיך דערפיהלט בעליידיגט און אנגעקלאגט בעהגער׳ן פאר רכילות.

זיי האבען צוליב דער אנאנס און פלוג-בלעטער פערלוירען חוב קרעדיט.

בעהגער איז דער היפאטעק - קרעדיטאר פון די ווילטשעק׳ס, ער האט געהאט זייערע פערפליכטונגען אויף 24 טויזענד רובל, וואס עס מאכט אויס אנ׳ערך 35 טויזענד זל. אויף וואס ער האט ארויס-בעקומען א וויראק אין אזוי ווי ער האט נישט געקאנט ארויסבעקומען פון זיי דעם חוב, האט ער בע-שלאסען דעם „וויראק״ צו פערקויפען. צוליב דעם האט ער געגעבען די אנאנסען און ארויסגעלאזט די פלוג-בלעטלעך.

די טעג איז פארגעקומען דער פראצעס געגען בעהגער׳ן.

אין נאמען פון די ווילטשעק׳ס זענען ארויסגעטרעטען די אדוואקאטען לעוויטא און פארעלע. פערטיידיגט האט אדוו. וואכטעל.

אדוו. וואכטעל האט אנגעוויזען, אז אין דער האנדלונג פון זיין קליענט זעהען נישט פארהאן קיין סמנים פון פערברעכען, ער האט געהאט עפעס צו פערקויפען און דעריבער האט ער אנאנסירט, עס איז נישט זיין שולד, וואס זייערע בעל-חובות האבען זיך דערפיהלט בעליידיגט. בעהגער פארמאגט א „וויראק״ און האט איהם געוואלט פערקויפען; און יעדער קאן אנאנסירען זיין פערקויפט-אביעקט ווי עס פאסט איהם בעסער.

צום פראצעס האבען זיך נישט צוגעשטעלט אייניגע עדות און דער איז דעריבער אפגעלעגט געווארען.

דער דאזיגער העכסט-אריגינעלער פראצעס האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע פעראינטערעסירונג אין די לאדזער האנדעלס - קרייזען.

א גוט ארגאניזירטער „דאמען-סאלאן״

געפיהרט מיט׳ן כח פון „אובעזפיעטשאלניע״-טעלעפאן...

אין די לאדזער בעאמטען-קרייזען האט ארויס-גערופען אן אומגעווענליכע סענסאציע א געשיכטע מיט אן אראטישען אונטערשלאג.

צווישען די בעאמטע פון דער לאדזער אובעזפיעטשאלניע איז בעקאנט דער לאנגיעהריגער מיט-ארבייטער אין דער ווארשאלטונגס אפטיילונג ראמאן קאזימערזש קליי (פיעטריקאווער 209).

פון אלע רעדוקציעס, וואס זענען אדורכגעפיהרט געווארען אין דער „אובעזפיעטשאלניע״, איז קליין ארויס גאנץ, ווייל די דירעקציע האט געהאלטען קליינ׳ען פאר איינעם פון די פלייסיגסטע מיטארבייטער

אבער פלוצים האבען זיך אנגעהויבען צו פערשפרייטען קלאנגען, אז דורכ׳ן טעלעפאן פון דער אובעזפיעטשאלניע, וועלכער פיהרט צו קליינ׳ס אפטיילונג, קען מען זיך בעשטעלען „ראנדעוואוען״ מיט פערשידענע פרויען פון דער „געזעלשאפט״ און פון דער האלב-וועלט.

די דאזיגע קלאנגען זענען צוגעקומען צו דער דירעקציע פון דער „אובעזפיעטשאלניע, מען האט אדורכגעפיהרט אן אויספארשונג און מען איז דער-גאנגען, אז קליי ארבייט מיט זיין פרוי, וועלכע האלט אן עלעגאנטען „צוזאמענטרעף סאלאן״ אויף פיעטרקאווער 209, און אין א סך פעלע האט קליי אויסגענוצט זיין שטעלונג אין דער „אובעזפיעטשאלניע״. און פארגעשלאגען רייכע מענער דעם „לאקאל״ און די „בעקאנטע״ פון זיין פרוי.

די פאליציי-אישע אויספארשונג האט אויף פעסט געשטעלט, אז די קליין פיהרט אויף פיעטרקאווער 209 איהר לאקאל אויף גאר א גרויסארטיגען אופן. זי האט געפיהרט א „קארטאטעקע״ פון די פערזיינ-טע פרויען וועלכע האבען געוואלט און גערארפט עפעס צו פערדינען. א חוץ דעם האט זי אין איהר נעץ אריינגעכאפט ארימע אבער שעהנע פריילינס; צוציהענדיג זיי מיט די הויכע „האנאראריען״, וועלכע עס האבען געצאהלט די אייגעלאדענע דורכ׳ן טעלעפאן פון דער „אובעזפיעטשאלניע״-פאברי-קאנטען און אינדוסטריעלער, א דאנק דער דאזיגער ארגאניזאציע פון „געשעפט״, האט די קליי, בעוויזען אין א קורצער צייט צו קומען צו אן אייגען הויז צו א בעזונדערן גוט אונטער לאדז.

אין צוזאמענהאנג מיט די דאזיגע ענטדעקונגען, איז לעאקאדיע קליי צוגעצויגען געווארען צו גע-ריכטליכער פעראנטווארטליכקייט, איהר מאן, קליין איז דערווייל בעפרייט געווארען פון זיין אמט און געגען איהם איז אויך פערפיהרט געווארען א פראצעס.

אויספלוג קיין איטאליען

וויען, ווענעדיג, רוים, נעאפאל, בודאפעשט

10/X ביז׳ן 3/XI 665 זל.

קיין ווילנא

פאפולערער צוג דעם 36—11/X

באהן-הנחות קיין ווילנא און זאקאפאנע.

גענעראל-פערטרעטונג פון „אינטוריס״ אויספלוגען קיין סאוויעט-רוסלאנד.

אינדיווידועלע און גרופען=רייזעס קיין פאלעסטינא.

אינפארמאציעס נעהמט אין

„ארבי״ס״ פיעטריק. 18

טעל. 249-40 און 249-37.

שטורם=ווינד אין לאדז

האט אנגעמאכט גרויסע היזקות

(א) פערגאנגענע נאכט, האט זיך איבער לאדז און דער סביבה, אריבערגעטראגען א שטורם-ווינד וועלכער האט אנגעמאכט גרויסע היזקות. ס׳זענען איינגעפאלען פארקאנס, פון קליינע געבויטע הייזער זענען אפגעריסען געווארען די דעכער. ס׳זענען אויך ארויסגעריסען געווארען די אנטענעס אויף די דעכער, אין די דערפער ארום לאדז, זענען אפ-געריסען געווארען דעכער פון די כאטקעס און פיל בוימער אויסגעריסען. צוליב דעם שטורם-ווינד איז די טעלעפאן-פערבינדונג געווען א שעה צייט בע-שווערט.

יאהרגאנג 1916

היינט, דינסטאג ד. 20 אקטאבער דארפען זיך שטעלען די יאהרגענג פון 1916, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 3-טען פאליציי-קאמיסאריאט מיט די אותיות:

P, R

און פון 9-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

Ł, M, N, O, P, R

מארגען, מיטוואך – פון 3-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות S, Sz.

און פון 9. קאמיסאריאט מיט די אותיות

S, Sz, T, U, W, Z, Ż

צוגאב=פאבאר=קאמיסיע

דעם 28-טען הויבט אן אמטירען די פאבאר-קאמיסיע אין לאקאל (פיעטריקאווער 165). מעלדען דארפען זיך די פאבארזווצעס פון יאהר-גאנג 1915 און עלטערע, וואס האבען נאך נישט ערלעדיגט זייער מיליטער-אנגעהעריגקייט, וואס וואוינען פון 1, 4, 6, 7, 10, 13, 14 15. פאליציי-קאמיסאריאטען.

נאטשעלניק פון אינדוסטריע-אמט ביי דער וואיעוואדשאפט

לוסטרירט די האנדווערקער-ווארשטאטען

דער נאטשעלניק פון אינדוסטריע-אמט ביי דער וואיעוואדשאפט אין לאדז אינזש. עדווארד גלאגאווסקי האט אין זיין טעטיגקייט ארויסגע-וויזען א גרויסע פעראינטערעסירונג מיט האנד-ווערקער-פראגען אין די ארגאניזירטע קאאפערא-טיווען.

די דאזיגע טעטיגקייט ווייזט זיך צווישען אנדערען ארויס אין בעזוכען האנדווערקער-ווארשטאטען, פארשען זייער פראדוקציע, איינארדנונג, בעדינגונגען, אין וועלכע ס׳קומט פאר די ארבייט א. א. וו.

מצד דער האנדווערקער-קאמער נעהמט אנטייל אין די דאזיגע לוסטראציעס ה׳ שטעשעלסקי, לייטער פון דער עקאנאמישער אפטיילונג

ווער ס׳האט אראפגענומען די שילדען

ווערט בעפרייט פון שילדען=שטייער

מ׳טיילט אונז מיט פון צענטראלען קליינהענדלער-פערבאנד, אז די אלע וואס האבען לויט דעם בעפעהל פון דער בוי-אינספעקציע, סקאסירט אלע רעקלאמעס און שילדען, דארפען בעיי עי ביטעס, וועגען בעפרייען זיי פון אויסגעמאסטענעם שיל-דען-שטייער; די שטאט-פערוואלטונג שענקט דעם שטייער פון דער צייט, ווען די שילדען זענען אראפגענומען געווארען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייניאכט דיזשורירען: ל. שטופקעס (לימאנאווסקיעגא 37), ש. יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), מ. סטאניעלעוויטש (פאמארסקא 91), א. פארקאווסקי זאווארזקא 45), ב. גלובאווסקי (נארו-טאוויטשא 6), ס. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאוו-לאווסקי (פעטריקאווער 307).

KINO TEATR

MIRAŻ

היינט און פאלג. טעג!

צום ערשטען מאל אין לאדז!

מעכטיגער פילם, וואס אילוסטרירט די טראגעדיע פון א יודישען אפיציר א. ג.

דרייפוס פראצעס

אין דער הויפטראלע:

דער ענטלאפענער פון דייטשלאנד

FRITZ KORTNER

אויסערן פראגראם:

אויטענט. אויפנאמען פון דרייפוס פראצעס

„זגערזשער גאַס האָט אויף אַ שטח פון 3 קילאָמעטער נישט קיין יודיש געוועלב“

דאָס שטערט פעסט מיט גרויס פרייד דער „קוריער לודזקי“

עס איז אַ טרויעריגער אמת, אַז יודען ווערען אַרויסגעשטופּט פון מסחר אין אַלע טיילען פון שטאָט

אונטערן קעפּעל „ווירטשאַפטליכער אָנגריף אויף די „אָרדנונג־פאָרשטעט“, „זגערזשער גאַס האָט אויף אַ שטח פון 3 קילאָמ. נישט קיין איין יודיש געוועלב“ ברענגט דער „קוריער לודזקי“ אַ רעפּאָרטאַזש פון דעם ווי ס'זעהט איצט אויס דער באַלוטער מאַרק, זגערזשער גאַס, נאָוואָמיעסקאַ און דער הינטערזייט פון פּוילישען האַנדעל.

דער מחבר שרייבט: ס'איז שוין אַ פאַקט, אַז עס הויבט אָן צו ענטשטעהען דער פּוילישער האַנדעל. אומעטום עפענען זיך פּוילישע געוועלבער, אפילו אין די יודישע הייזער, אויף די ערטער וואו ס'זענען אַמאָל געווען יודישע, מ'האָט שוין אפילו אַרויסגעשטויסען די יודען פון טראַדיציאָנעלען הערינג — האַנדעל, דאָס איז צוגעגאַנגען שווער, שרייבט דער מחבר, ווייל דער הורט־הערינג־האַנדעל האָט זיך געפונען אין יודישע הענד ... קריסטליכע הענדלער האָבען געמוזט צאָהלען טייערער, פּוילישע הענדלער זענען אָבער קלוגער געוואָרען, זענען אַליין געפאָהרען נאָך גדיניע, האָבען „קאָמבינירט“ און איצט זענען שוין דאָ אייגענע פּוילישע הערינג־הורטאָווניעס.

אויפ'ן באַלוטער מאַרק, דאָרט וואו מ'האָט זיך נישט געקענט פאָרשטעלען קיין פּויליש געוועלב, זענען איצט אויף 49 פּוילישע געוועלבער געבליבען בלויז 29 יודישע געשעפטען, און די דאָזיגע 29 געוועלבער זענען הויפּטזעכליך קליי'ע. פּראָרימטע. יאַטקעס מיט כשר פליי'ש א. א. וו. ס'איז נאָר געבליבען איין יודיש גאַלאַנטעריע־געשעפט, וואו מ'זעהט נישט דורכן גאַנצען טאָג קיין קונה.

די פּוילישע געוועלבער אויפ'ן באַלוטער מאַרק האָבען צו פערקויפען אַלץ וואָס דער קונה דאַרף נאָר, דער מאַרק ווערט אַ פּוילישער, ס'זעהען פערשוואונדען די שילדען מיט פרעמדע נעמען, ווייל די לעצטע מאָהיקאַנער, וו...ע דאַ...טען זיך נאָך דאָרטען (אַ דאַנק די אָהן־פּראָצענטיגע הלואות און יודישע אונטערשטיצונג) האָבען איבערגעמאָלט זייערע שילדען.

די עקספּאַנסיע פון פּוילישען האַנדעל, שרייבט ווייטער דער „קוריער לודזקי“ דרינגט אַריין אין צענטער שטאָט, אפילו אויף דער נאָוואָמיעסקאַ גאַס קען מען שוין זעהען קריסטליכע געוועלבער מיט מאַנופאַקטור, ווייסע סחורות און גאַלאַנטעריע, און דאָס איז הייזער וואָס געהערען צו יודען.

און ווען מיר געהען פון באַלוטער מאַרק ווייטער אויף זגערזשער גאַס קען מען נאָך אין אָנהויב זעהען יודישע געוועלבער, אָבער ווייטער סטאָפּ... מ'געהט אַדורך 3 קילאָמעטער און מ'זעהט נישט קיין יודישע געוועלבער, אומעטום נייע קריסטליכע געוועלבער מיט כל־שליי אַרטיקלען ביז לוקסוס־אַרטיקלען.

און דער „קוריער־לודזקי“ צוגיסט זיך ווייטער מיט מתיקות ווענען דעם וואָס זיין רעפּאָרטער האָט אין דער הינזיכט געזעהען, אַלץ איז געשריבען אויף דעם אופן, כדי צוצוגעבען חשק נאָך אַנדערע אַרבייטסלאָזע און פּויערים וואָס קומען פון דאָרף צו עפענען געוועלבער, מען בעווייזט דעם וואוילטאָג און וועלכער עס לעבען די נייע געוועלבער־אינהאַבער און דערצו פערדונגען די יודישע ווירט ס'ייז געדן די געוועלבער צו קריסטען און יודישע הורטאָווניקעס פון כל־ערליי אַרטיקלען גיבען גערן די קריסטליכע הענדלער זייערע סחורות אויף קרעדיט און קאָמיס..

מיר מוזען מודה זיין, אַז ... וואָלטען אפשר נישט אודערש בעשרייבען דעם צושטאַנד און אויסזיכטען פון יודישען האַנדעל, נישט נאָר אויפ'ן באַלוטער מאַרק און זגערזשער גאַס, נאָר אויך ביי שייבלערן, גרינעם מאַרק, כאַי... און אַנדערע טיילען פון דער שטאָט, אָבער ווייל... ווערטאַג און צרות האָט געקאָסט די דאָזיגע „אומוואַנדלונג“, פּיקעטען ביי יודישע געוועלבער, טעראָריזירען נישט־יודישע קונים אַז זיי זאָלען נישט אַריינגעהען אין יודישע געשעפטען, פשוטע פיזישע אָנפאַלען, בעגיסען מיט נאַפט פּראָדוקטען אין יודישע געוועלבער, פּעטאַרדעס און באָמבעס און בכלל פערביטערן דאָס לעבען פון יודישען הענדלער אויפ'ן מאַרק און ביים סטראַגאַן.

ס'ווענדערט אונז בכלל נישט דער איצטיגער מצב און מיר געבען זיך אָפּ אַ חשבון פון דער נאָענטער צוקונפט ווייל ביי דער אָפיציעלער עקאָנאָ־מישער עקסטערמינאַציע־פּאָליטיק געגען אַריבער 3 מיליאָן בירגער קען דאָס אַנדערש נישט זיין, ס'פרעגט זיך נאָר וואָס פאַראַ נוצען וועט האָבען דאָס לאַנד דערפון און דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען פון לאַנד?

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט פּרעמיערע!
Marja Baszkircewa
אָנהויב טעגליך 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12 אַ זייגער בייטאָג.

געדענקט! אַז לעצטענס איז אין אונזער גליקליכער קאָלעקטור נעפאַלען
50.000 זל. אויף נומער 173232
און אַ סך צו 10.000 זל.
געדענקט! אַז 1.000.000 זל. קאָנט איהר געווינען ביי אונז.
געדענקט! פּרובירט אייער גליק אין דער גליקליכער קאָלעקטור פון
פ. ברייטשטיין
14 פּיעטריקאָווער 14
וואו עס זענען שוין אַ סך מענשען גליקליך געוואָרען.
געדענקט! אַז די צייט איז קורץ, ווייל שוין דאָנערשטאָג איז די ציהונג פון דער 1-טער קלאַס.

די אינדוסטריע וואַקסט, דער האַנדעל פערקלענערט זיך

אינטערעסאַנטע עוואָלוציע אין דער פּוילישער ווירטשאַפט

(אג) עס איז לעצטענס פערעפענטליכט געוואָרען אַ סטאַטיסטיק פון אינדוסטריע און האַנדעלס אונטערנעהמונגען אין פּוילען אין די יאָהרען 1928—1935. פון דער דאָזיגער סטאַטיסטיק וואַרפט זיך קודם אין די אויגען דער פאַקט, אַז אין משך פון די יאָהרען האָט זיך שטאַרק אויסגעבּריי'ט די אינדוסטריעלע באַזע און עס האָט זיך פערקלענערט די האַנדעלס באַזע. אין יאָהר 1928 זענען אין פּוילען געווען 193,871 אונטערנעהמונגען, וואָס האָבען אויסגעקויפט אינדוסטריע פּאַטענטען, ביז צום יאָהר 1931 איז די צאָהל פערקלענערט געוואָרען ביז 130,386 און ביזן יאָהר 1935 איז די נאָהל צוריק געשטיגען אויף 221,710.

אין 1928 זענען צוזאַמען געווען 465,955 האַנדעלס אונטערנעהמונגען, ווען יעצט צייט ביז 1934 איז די צאָהל האַנדעלס אונטערנעהמונגען כסדר געפאַלען.

ווייטער ווערט פון דער סטאַטיסטיק קלאָר, אַז עס איז פאָרגעקומען אַ צופּלוס ... פון דער אינדוסטריע, וואָס דריקט זיך אויס אין דעם, וואָס עס האָבען זיך פערקלענערט די צאָהל פון גרויסע אונטערנעהמונגען און עס איז ע... די צאָהל קליינע אינדוסטריע אונטערנעהמונגען

דעוויזען־אינספּעקטאָראַט געשאַפען אין לאָדז

אינספּעקטאָר שוין איבערגענומען דעם אמט

(א) אויף אַ פעראָרדנונג פון פינאַנץ־מיניסטעריום, איז אין לאָדז געגרינדעט געוואָרען אַ דעוויזען־אינספּעקטאָראַט פאַרן קרייז פון דער לאָדזער פינאַנץ־קאַמער.

אַלס אינספּעקטאָר איז בעשטימט געוואָרען ה' אַרטור טאַרנאָוויעצקי, ווען ס'איז צוגעטיילט געוואָרען אַ ספּעציעלע קאָנטראָל־בריגאַדע, דער אינספּעקטאָראַט געפינט זיך אין בנין פון דער פינאַנץ־קאַמער. דער אינספּעקטאָר האָט היינט איבערגענומען זיין אַמט.

די אויפגאַבע פון אינספּעקטאָראַט וועט זיין: איינצופאַנגען די ספּעקולאַנטען, וואָס וועלען עובר זיין אויף דער דעוויזען־פעראָרדנונג, וועט ציהען די נויטיגע אינפאָרמאַציעס, וועט געבען איינציכטונגען פאַר די, וואָס וועלען ווילען שיקען מיטטלען, וועט האָבען אַ קאָנטראָל איבער עקספּאָרט פון אימפּאָרט א. א. וו.

א „קעסט־יונגערמאַנטשיק“ איז אַ נאַכט־לאָקאַל

לאָזט זיך וואוילגיין על חשבון ה' „טאַבּאַרין“..

(א) אין דעם רעסטאָראַן „טאַבּאַרין“ (נאַרוטאָוויטשאַ 20) איז אַריינגעקומען עפּיס אַ יונגערמאַן, וועלכער האָט זיך דאָרט געלאָזט „וואויל־געהן.“ ווען עס איז געקומען צום בעצאָהלען — אַ רעכנונג אויף 160 זל., האָט דער יונגערמאַן ערקלערט, אַז ער האָט קיין געלד נישט. די פּאָליציי האָט אויסלעגיטימירט דעם אומזיסטען גאַסט.. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס איז אַ געוועזענער אַלטער לעשנער פון סאָסנאָוויעץ, וועלכער וויילט איצט אין לאָדז און ווילט זיך אויף אַזאַ מין אופן. ער איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

אַ צווייטער ענליכער פאַל האָט פּאַסירט אויך אַ צווייטען געביט.

יאַן ביעלאַנקאָוו (ליסטאָפּאַדאַ 151) האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז אַ געוויסער באָלעסלאַוו פּולגראַביאַק (לאַטנאַ 11) האָט זיך געהייסען פיהרען אויף אַ טאַקסאָבקע איבער דער שטאָט און נאָכדעם נישט געוואָלט בעצאָהלען די 9,80. אויך דער לעצטער איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

Koncesjonowane Zakłady
ELEKTRO i RADJOTECHNICZNE
Spółka Inżynierów
Zachodnia 72, tel. 159-69
עלעקטרישע אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט.
איבערוויקלונגען פון מאָטאָרען, קאָנסערוואַציעס, ליכט־עפעקטען.
בעמערקונג: די פירמע נעהמט אָן בעשטעלונגען אויף איבערצואַרבעטען אַלטמאָדישע געוועלבער און שילדען לויט די נייעסטע פּראָיעקטען און הסכם מיט די נעהעריגע אינסטרוקציעס פון מאַגיסטראַט. מעסיגע פּרייזען.

קליינער פעליעטאָן

אַ קאַנע מיט יאַדינע

ס'איז די זעלבע מעשה — זאָגט שמיל־שמעלקי — וואָס מיט'ן פּאַנישען פעלדשער אומעלט: פלעגט קומען, למשל, אַ זעלנער מיט אַ קאָפּ־ווייטיג, האָט ער, דער פעלדשער, געשמירט מיט יאָדינע...

איז ער, דער זעלנער, געקומען מיט אַ צאָהן־ווייטיג — האָט ער געפּינזעלט מיט יאָדינע...

איז ער געקומען מיט בויכווייטאַק — ווידער יאָדינע!

און אַז איהר ווילט — זאָגט שמיל־שמעלקי — איז עס גאָר די מעשה מיט יענעם רבי'ן, דעם רופא חולים, וואָס האָט געהיילט אַלע מיחוש'ן און חולאת'ן מיט דער קאַנע, און אַז מ'האָט איהם געפרעגט, הלמאי טוט ער אַזוי — האָט ער געענטפערט, אַז דעם דאָזיגען אופן פון היילען האָט ער גענומען פון חומש אַרויס, ווייל עס שטייט בפירוש: עין תחת עין... שן תחת שן...

אַלץ דער תחת!

און אַז עס איז געקומען צו דייך „תחת“ — זאָגט שמיל־שמעלקי — איז דייטשלאַנד!..

ס'איז — זאָגט ער — פּעוונע, ווי גאָלד, אַז דאָרט איז גאָר נישט פרייגעלדיג — נישטאָ קיין פליישיגס, נישט קיין מילכיגס, נישט קיין פּאַרעווס, און די דייטשען נעבעך גייען אַרום מיט אָפּגעצערטע מאָגענס, וואָס זיי זענען אָנגעפּוישט מיט די אָפּ'„פיהרער'שע“ דרשות, ווי להבדל, מיט געפרוירענעם קאַרטאָפעל, און אַזוי ווי ס'קאָן ווערען נאָך פּאַסקודנער, און די דייטשער קאָנען אָנהויבען צו וואַרטשען אַ ביין זמר — בענוצט מען ווידער דאָס אַלטע מיטעל: — יודינע... געוואַלד די יודען זענען שולדיג...

און יעקע, נעבעך, דערלאַנגט הכנעה'דיג זיין „היטעליגענץ“, און לאָזט זיך שטופּען... אין קאָפּ אַריין דעם קאַנאַליע־ווידעל...

אַז מ'שמועסט — עין תחת עין, שן תחת שן, יעקע תחת יעקע...

שמיל־שמעלקי

פּאָליטישער פּראָצעס

(א) אין קיילץ־געריכט איז נעכטען בעטראַכט געוואָרען אַ פּראָצעס געגען עטליכע יוגענדליכע, וועלכע זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען אין קאָמוניסטישע טעטיגקייט.

דאָס געריכט האָט פערמשפּט דעם 22 יאָהריגען אידער שיימאַ אויף 4 יאָהר, דעם 18־יאָהריגען ליי... מאַרדאָוויטש אויף 1½ יאָהר און דעם 20 יאָהריגען אברהם בענטשינסקי אויף 3 יאָהר תפיסה און צו פערלירען די רעכט אויף 5 יאָהר.

א פאָטער אַכזר

האָט מערדערליך געפּייניגט זיין 8 יאָהריגער טאָכטער

(א) זאָפיאַ קרול האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז איהר מאַן יאַן קאָטעוויץ און פּייניגט זייער 8 יאָהריגע טאָכטער יאַנינאַ.

יאַן קרול איז אַ בעקאַנטער שכור, אַהיים קומענדיג אָנגעטרונקענער, האָט ער גענומען אומבּרחמנותדיג פּייניגען דאָס קינד, די טעג האָט די מוטער מיט דער הילף פון די שכנים, אַרויסגעריסען דאָס קינד פון דעם חיה'שען טאַטענס הענד האַלב טויט.

דער אַכזריות'דיגער פאָטער, איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

מאַנס געווען אויף אַ טאַקסי

א בחור פון פּאָליציי אַרעסטירט

(א) אויפן ראָקאָטשיניער וועג נעבען דער בריק, האָט מען געפונען ליגען אַ פערחלש'טע פרוי, וואָס האָט זיך אַרויסגעשטעלט פאַר דער דינסט קאזשימיערא ב. פון לאָדז.

זי האָט דערצעהלט, אַז צוויי יונגעלייט פון קאַלישעק, האָט זי אַ שאָפער פערבעטען אין אויטאָ פאַר אַ קליינעם אָפּצאָהל. זי האָט מסכים געווען און אונטער־וועגס, האָט זי דער שאָפער און זיין געהילף מאַנס געווען און אַראָפּגעוואָרפען פון אויטאָ.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז איינער פון זיי איז דער טעכניק שלמה קאָן פון קאַלישעק, וועלכער ס'איז געווען דער צווייטער שאָפער, ווייל קאָן נישט זאָגען. ק. איז איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה. דער שאָפער ווערט געזוכט פון דער פּאָליציי.

PRAKTYCZNY i elegancki
Kapelusz
nabędzie pan tylko w firmie
B. KLAJNBAUM
Piotrkowska 88
„ 31

גנבים אין פּאָסט־אַמט

(א) אין דער פּאָסט אין ווילאַנוו, הינטער טאָמאַשאָוו, האָבען זיך גנבים ביינאַכט אַריינגעקומען אין דער פּאָסט, זיי האָבען אָבער קיין געלד נישט געפונען, אַחוץ 5 דאָלאַר, וואָס האָבען געהערט צום פּאָסט־לייטער. די פּאָסט געפינט זיך אין בנין פון דער קונסט־זייד־פאַבריק.

פּאָליציי זוכט די גנבים.

געגען נעמען הויכע פרייזען
טענדונג פון וואיעוואדע צו דער בעפעלקערונג

(א) אין שייכות מיט דעם קאמוניקאט פון וואיעוואדע צו די סטאראסטעס וועגן ארויסשטעלען פרייזען אויף ארטיקלען פון ערשטען געברויך, און וועגן אויסהענגען צעטלען, האבען די וואיעוואדעס זיך געווענדעט צו דער בעפעלקערונג וועגן דער נויטווענדיגקייט צו בעקעמפען די פרייזען-שפעקולאציע דורך אנגעבען פרייזען און נישט פאדערן קיין העכערע פרייזען

נישט פארגעקומענע קאנפערענץ
ביי'ם ארבייטס-אינספעקטאר

(א) נעכטען האט ביים ארבייטס-אינספעקטאר געזאלט פארקומען א קאנפערענץ צוליב דעם סכסוך אין איטינגאנס פאבריק. צוליב דעם, וואס די ארבייטער פאדערן צו בעצאהלען פאר דעם פיצען שבת די מאשינען.

מחמת דעם, וואס חבר אינספעקטאר איז נישט געווען און לאדז, איז די קאנפערענץ אפגעלעגט געווארען אויף א צווייטען טערמין.

אויך א צווייטע קאנפערענץ, וואס האט נעכטען געזאלט פארקומען ביים ארבייטס אינספעקטאר וועגען שליסען א קאלעקטיווען אפמאך אין דער לוין-טריקא-בראנזשע, איז נישט צושטאנד געקומען. דאסמאל צוליב דעם, ווייל די פאבריקאנטען פארשטעהער האבען זיך נישט געשטעלט.

פ. א. וו. פייערליכקייטען אין קאנין
לאדזער וואיעוואדע בעטייליגט זיך אין די פייערליכקייטען

(א) פערגאנגענעם זונטאג, איז אין קאנין פארגעקומען די פייערליכע איינוויהונג פון א נייעם פ. א. וו. פאהן. צו דער פייערליכקייט איז געקומען דער לאדזער וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק מיט זיין פרוי וועלכע זענען בעגריסט געווארען פון ארטיגען סטאראסטע און פארשטעהער פון דער מיליטערישער מאכט. די פ. א וו. גאס איז געעפענט געווארען פון וואיעוואדע.

געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס מעלדען זייער אנטייל
אין בירגער קאמיטעט

דער פארזיצער פון בירגער-קאמיטעט צו העלפען די ארימסטע און ווינטער ה' פראז' ענט גאד-לעווסקי, האט בעקומען א ריי דעקלאראציעס וועגן מיטארבייטען אין דערמאהנטען קאמיטעט.

צום קאמיטעט האבען זיך געמאלדען א ריי געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס.

געלעגענהייט צו האנדלען מיט אויסלאנד

אן'אמעריקאנישע פירמע וויל איבערנעהמען די פארשטעהערשאפט אויף צו קויפען קאמגארן, וואל-איבארבייטונגען און וואל-קאלדרעס.

א סירישע פירמע זוכט א פארשטעהערשאפט פון פאבריקען פון בוימוואל-גארן, וואל-גארן, קונסט-זייד, האמען און העמדען וואל-סחורות, וואל-קאלדרעס, וואלענע פולאווערס, שאלען א.אז.וו.

א פינלענדישע פירמע זוכט א פארטרעטונג פון פירמעס וואס ארבייטען אויס העמדער שטאפען, פאטשעשוקעס א. א.

אינפארמאציעס ערטיילט די האנדעלס-קאמער.

א דינסטמעדעל איז פלאמען
פארזיכטיג מיט נאפט;

(א) נעכטען זענען די שכנים פון פעטריק. 292 אלארמירט געווארען פון הילף-רופען, ווען די שכנים זענען זיך צוזאמענגעלאפען, האבען זיי געטראפען דאס דינסטמעדעל זאפיא טשעקאלסקא אין פלאמען. בעת זי האט ארייגעגאסען נאפט אין דער קוך, איז ענטשטאנען אן'אויפרייס און ס'האבען זיך אנגעצינדען איהרע קליידער. די שכנים האבען דאס פייער איינגעלאשען. ס'זענען ביי איהר אפגעברענט געווארען די הענד און פיס. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד, איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

1-טע רעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאר כירורגיע פון ציין, קיהן-באקען און יאסלעס
פון Dr. med.
Sadokierski
פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77
עמפפאנגס-שטה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאג.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט צו פון 8—11 פרימארגן און 4—9 אווענד

אונאפהענגיגער רעליגיעזער וואהל-בלאק

נעכטען, אוונד איז אויף פאמארסקא 25 אונטער'ן פארזיץ פון דאוואר ל. פליוואצקי פארגעקומען א גרינדונגס-פערזאמלונג צו די פארשטעהענדע קהלה-וואהלען מיט'ן אנטייל פון העכער 100 פערזאן פון פערשידענע גרופירונגען און בתי-תפילות. ס'איז בעשלאסען געווארען צו שאפען אן'או אפהענגיגען רעליגיעזען וואהל-בלאק.

אין וואהל-קאמיטעט זענען צוגעוויילט אריין פארשטעהער פון פאלגענדע גרופירונגען: מחסידי פיאסעצנע — ר' דוב בער ראדזיבער און ר' לייב פליוואצקי; מחסידי אסטראווצא — ר' בן ציון שירלא מחסידי פאריסאוו — ר' אלטער בידערמאן און ר' דוד פרידמאן; מחסידי ליבאוויטש — ר' דוב שניאורזאהן; מחסידי ראדזימין — ה' הענדליש; מחסידי סלאנים — ר' זלמן וואלפיש; חברה משמורים — ר' יעקב בראנד; גמילת חסדים — ר' יוסף לייב ליפינסקי; חברה חיי אדם — ר' יחיאל יאזעפאוויטש.

די גרופירונגען האבען בעשלאסען צו דעלעגירען זייערע פארשטעהער אין וואהל-קאמיטעט אויף דער היינטיגער זיצונג, וועלכע קומט פאר פינקטליך 7 אווענד אויף פאמארסקא 25 אין פיאסעטשנער שטיבעל.

זוכסט ברודער גליק? — געה-זשע אריין היינט
אין דעם מזלדיגען טאג דינסטאג און קויף אין פיינגאלד'ס גליקליכע קאלעקטור א מזלדיגען לאס 1-טע קלאס; די ציהונג הויבט זיך אן שוין דעם דאנערשטאג און פיינגאלד'ס לאס איז דער שליסעל צום
1.000.000 זל.
Kolektura Loterji Państwowej
I. A. FAJNGOLD, — ŁÓDŹ, — Śródmiejska 8

ערשטער פריז פון פ. ק. א. אין לאדז — א ראדיא-אפאראט

פרעהליך און טומלדיג איז געווען זונטאג, דעם 18 אין דער פאלקס-שול נומער 56 אויף זגערזשער גאס. אין זאל איז געווען פול קינדער, זייערע עלטערן און ערציהער. אלע האבען נייגעריג געקוקט אויף דער ביהנע, וועלכע איז געהיימנישפול געווען פערהאנגען מיט א פארהאנג, וועלכע דעקט צו א גרויסע איבערראשונג פאר די דאזיגע ארמע אַרבייטער-קינדער.

די קליינע יונגלך ווייסען שוין, אז דארט איז פערהאן א ראדיא, א מתנה פון פ. ק. א. פאר די קינדער פאר די כסדר'דיגע אפשפאר-וגען אין דער שול-אפשפארונגס-קאסע און פאר די שעהנע בריף, וועלכע זיי האבען געשריבען אין פ. ק. א. בעת'ן קאנקורס.

די אויגען פון די קינדער זענען פול מיט פרייד, ווייל ווען האבען זיי דארט געטרוימט וועגען אן אייגענעם הערליכען שול-ראדיא-אפאראט, זיי די קינדער פון ארימע ארבייטער און האנדווערקער.

דער פארהאנג האט זיך געעפענט. דער לייטער פון דער שול ה' דאבזשענעצקי האט הארציג בעגריסט די געסט: דעם שול-אינספעקטאר שלעטינסקי, דעם דירעקטאר פון דער לאדזער אפטיילונג פון פ. ק. א. יאיי, די לעהרער און יוגענד.

דאן זענען געקומען די רעדעס פון דיר. סט. יאיי, און אפיקון פון דער שול-אפשפארונגסקאסע גודזעוויטש. די שטימונג איז א פייערליכע און האַרציגע.

נאך די רעדעס איז געמאכט געווארען א פאטאגראפישע אויפנאהמע ביים ראדיא-אפאראט. דאן האט דער אפאראט אנגעהויבען שפילען און דאן איז פארגעקומען א קינדער קאנצערט און א פארשטעלונג.

צום סוף האט מען געזונגען דאס אפשפארונגס-ליד און דערנאך האט די יוגענד, עלטערן און אפיקונעס מיט בעדויערן פערלאזט דעם זאל, אין וועלכען זיי האבען איבערגעלעבט אנגענעהמע מינוטען.

ק. בודרעוויטש

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25
דיר. דוד צעלמייסטער.
מ. רובדער פרעזענטירט פאר דעם לאדזשער טעאטער-עולם אמעריקאס גרעסטע וועלט-סטארען
לוסי און מישא גערמאן
מיט זייער ספעציעל געקליבענעם ווארשעווער אנסאמבל.
PIĄTEK, dnia 23 b. m.
PREMJERA!
פרייטאג, דעם 23-טען ד. ח.
פייערליכע
פרעמיערע!
די לעצטע סענסאציע פון ניו-יארק
רחל'ס קינדער
אין 3 אקטען, 5 בילדער.
בילעטען אויף פרייטאג (שבת ביטאג ביליגע פרייזען) און שבת 9 אווענט שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי".

יוסף כזשאנאוויטש ז"ל

נעכטען איז געשטארבען אין עלטער פון 72 יאהר דער אנגעזעהענער לאדזער בירגער ר' יוסף כזשאנאוויטש ז"ל.

דער פערשטארבענער האט געהערט צום עלטערן דור לאדזער יודען און איז געווען אנגעזעהען אין אלע קרייזען, וואו מ'האט איהם געקענט.

יוסף כזשאנאוויטש איז געווען פ"עוס פון בושאי המטה, פערוואלטונגס-מיטגליד פון חסד-של-אמת, אקטיווער מיטגליד אין כמעט אלע היגע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס.

אלס הויז-בעזיצער איז ער געווען שטארק בעליבט ביי זיינע לאקאטארען, וועלכע האבען ביי איהם קיין עוולה נישט געהאט.

דער טויט פון ר' יוסף כזשאנאוויטש האט ארויסגערופען אויפריכטיגען טרויער אין אלע קרייזען, וואו דער פערשטארבענער איז געווען בעקאנט. ת. נ. צ. ב. ה.

פארפאלען בעת דער ארבייט

(א) אין ווינאגראד'ס פאבריק (מאלינאווא 25[27) איז די ארבייטערין רעגינא יושוואק געטראפען געווארען פון א מאשין-טייל און פערוואונדעט געווארען. זי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

* * *

א צווייטער פארפאל האט פאסירט אויף נאפיורקאווסקא 23, דער סטרוזש פון דעם הויז סטאניסלאוו מיכאלסקי לאזענדיג דעם וואסער-מאטאר איז אריינגעכאפט געווארען פון טראנסמיסיע-רימען, און איז אוועקגעשלייידערט געווארען אויף עטליכע מעטער אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל

* * *

א דריטער פארפאל האט פאסירט אין דער פאבריק פון הירשבערג און בירנבוים (ווארנא 23). די ארבייטערין וול. סוויביעצקי איז פערוואונדעט געווארען ביי דער ארבייט.

דער סוף פון א שיכור
אומגעקומען אונטער די רעדער פון אן אויטא

(א) אויפ'ן שאסעע פון טורעק קיין קאנין, איז געשעהען א צופאל מיט דעם פויער איגנאץ אורבאניאק פון קאנין. דער פויער האט זיך אין מיטען וועג אויפגעזעצט אויף א לאסט-אויטא, וואס איז געגאנגען קיין קאנין, ער און דער שאפער זענען געווען שכור, א שאקעל אהין און א שאקעל אהער, און דער שפיץ איז געווען, אז דער פויער איז ארויסגעפאלען פון אויטא און ארונטער אונטער די רעדער, ער איז אויפ'ן ארט דערהרגעט געווארען.

ארבייטסלאזער שנײדט זיך איבער די אדערן פון די הענד

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג (זשעשעווסקא 4) איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער ארבייטסלאזער אנטאן סטאניאק, ער האט זיך מיט א ראזיר-מעסער איבערגעשניטען די אדערן פון די הענד, אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

פארפאל מיט א 68-יעהריגער יוד. זקנה

(א) אויף לימאנאווסקיעגא האט זיך אויסגעגלישט און אומגעפאלען די 68 יאהריגע שבע קאלמאן, פון לוטאמירסקא 33, און צעבראכען א האנד זי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

אומגליקס-פאל אין פאבריק פון ווידזעווער מאנופאקטור

(א) אין דער פאבריק פון דער ווידז. מאנופאקטור, האט פאסירט אן'אומגליק מיט דעם ארבייטער סטאניסלאוו ביאלאס. בעת דער ארבייט איז ער אריינגעכאפט געווארען פון דער טראנסמיסיע, צום גליק איז די מאשין מאמענטאל אפגעשטעלט געווארען, און אזוי ארום אפגעראטעוועט פון א זיכערען טויט. דאך האט ער בעקומען וואונדען אויפ'ן גאנצען קערפער און איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

גנבות

(א) אין דער קאוויארניע לעגיאנוב 1 האט דער קעשענע-גנב ישראל גאניאנדזקי געוואלט בעגנבענען א געוויסען יעקב פייער, פון פילסודסקיעגא 2. ער איז אבער געכאפט געווארען ביי דער האנד און געווארען ארעסטירט.

ביי נתן ליכטענשטיין (11 ליסטאפאד 69) האבען גנבים צוגענומען זעק מעהל אין דעם ווערט פון 400 זלאטעס

פאליציי זוכט די גנבים.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אווענד.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד
יומטוב און תענית פון 9—12

אינפארמאטאר אין פלאן פון דער שטאט לאדז א

ס'איז ערשינען אין דרוק אנ'אינפארמאטאר פון דער שטאט לאדז, דער אינפארמאטאר ענטהאלט א רשימה פון די לאדזער גאסען, אדרעסען און טעלעפאנען פון רעגירונגס, זעלבסטפערוואלטונגס און געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס, א רשימה פון קאמאריקעס און רעיענטען א אז. וו.

דער אינפארמאטאר ענטהאלט אויך א שעהן אויסגעפיהרטע מאפע פון דער שטאט לאדז. דער אינפארמאטאר און פלאן זענען רעדאגירט דורך מאקסימיליאן סעווינסקי. דאס איז א שעהן און בעקוועם ביכעל און איז עסמעטיש ארויסגעגעבען.

אנשטעקענדע קראנקהייטען אין לאדז

פון 11-טען ביז'ן 17-טען אקטאבער זענען אנגעמאלדען געווארען אין דער געזונדהייטס-אפטיילונג ביי דער שטאט-פערוואלטונג פאלגענדע פאלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען.

בויך-טיפוס 41 פאלען (פאריגע וואך 30 פאלען), שקארלאטין 33 פאלען (37), דיפטעריט 21 פאלען (14), מאזלען 4 פאלען (1), רויז 8 פאלען (6), קאקלוש 5 פאלען (5), קימפעט-היץ 4 פאלען (4).

אין אלגעמיין זענען נאטירט געווארען 116 פאלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען, בעת פאריגע וואך זענען אנגעמאלדען געווארען 97 פאלען.

א פערבלאנדזשעט יודיש קינד

ביי הרב ראזענבערג, פאמארסקא 4, געפינט זיך א פערבלאנדזשעט מיידעלע פון א יאהר 3—4, אנגעטון א העל פאלטענדעל, טוכענע שיכלעך, בלאנדע האר.

א פאר ווערטער וועגן ראציאנעלער פלעגונג פון ציינער.

צו רייניגען זילבער זענען מיר געוואוינט צו בענוצען דעם בעסטען פראשעק אדער פאסטע. מיר טרעטען פאר גאנץ ריכטיג. ווייל עס ליגט אין אונזער אינטערעס אז דאס זילבער זאל זיין ריין און עס זאל נישט האבען דאס מינדעסטע פגימה'לע.

זילבער איז טייער און: נאך טייערער זענען פאר אונז אונזערע ציינער. אויך ציינער מוזען האבען א שעהנעם גלאנץ פון העלפאנט-ביין און מיר מוזען דערביי אויסקלייבען די ענטשפרעכענדע פאסטע, וואס רייניגט גרינדליך די ציינער, נישט ברענגענדיג קיין שאדען דער עמאליע.

די ציינער-פאסטע „אדאל" דאס איז דער דעליקאטעסטער פראשעק אין דער פארם פון פאסטע.

נאר אזא פאסטע איז אנ'אידעאל מיטעל צו רייניגען די ציינער. די פאסטע „אדאל" פרישט אויף און דערמונטערט.

טעאטער. מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

לוסי און מישא גערמאן די אמעריקאנער וועלט-קינסטלער אין ראזמאיטאשטשי טעאטער

דער לאדזער טעאטער-עולם האט נאך זיכער נישט פערגעסען די בינע-שטערענס לוסי און מישא גערמאן. מיט 3 יאהר צוריק זענען זיי צו אונז געקומען צום ערשטען מאל מיט זייער פיעסע „מאמע און שוויגער" און געהאט אנ'אומגעהויערן ערפאלג. עס איז נישט געווען קיין איין הויז, קיין איין שטוב אין לאדז, אז מען זאל נישט רוידען פון „מאמע און שוויגער", איצט קומען די זעלבע קינסטלער מיט א גאר נייער פיעסע „רחל'ס קינדער" א מאדערנע אויפפיהרונג, סענסאציאנעל, אינטערעסאנט מיט א סך הומאר און פיל לעבען. די פערפיהרונג איז זעהר א גרויסע און מען קאן האפען, אז דאס לאדזער פובליקום וועט דעם היינטיגען פרייטאג, שבת, אויפנעמען די חשובע אמעריקאנער געסט לוסי און מישא גערמאן צוזאמען מיט זייער ספעציעל צוזאמענגעקליבענעם אנסאמבל.

היינטיגער קאנצערט פון דער אמעריקאנער פיאניסטקע ראי לעוו אין פילהארמאניע

דער היינטיגער קאנצערט פון דער אמעריקאנער פיאניסטקע ראי לעוו אין פילהארמאניע האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס צווישען די לאדזער מעלאמאנען, ווייל ראי לעוו איז בעקאנט אלס איינע פון די בעסטע וועלט-פיאניסטקעס. דער קאנצערט קומט פאר האלב ניין אוועגד אין פילהארמאניע. אין פראגראם געהען אריין: באך, בעטהאווען, שאפין, ליסט שומאן א. א.

וויגער „קנאבען-זינגער" אין לאדז די גרעסטע רעוואלוציע אין קאנצערט-סעזאן

דעם 22 און 23 אקטאבער טרעטען ארויס אין פילהארמאניע מיט 2 קאנצערטען „די וויגער זענגער-קנאבען", וועלכע האבען געהאט דעם גרעסטען בייפאל אין בולגאריען, טשעכיען, קאנאדע, דענעמארק, פראנקרייך, גריכענלאנד, שפאניען, יוגאסלאוויען, דייטשלאנד, נארוועגיען, פוילען, רומעניען, שוועדען, אמעריקא, אונגארן און איטאליען.

די „ווינער זענגער-קנאבען" האבען זייער קנאפע 500 יעהריגע געשיכטע און איז דער הערליכסטער כאר אין דער וועלט, די זענגער-קנאבען וועלען זינגען וועלטליכע מוזיק פון אפערעס, שטראוס'ן, שובערט'ן א. אז. וו.

מעלדונג

טעאטער ראזמאיטאשטשי ציגעל גאס 27

היינט, דינסטאג, ד. 20-טען ד. ח. 9.15 אוועגד א גרויסע הנחה-פארשטעלונג פון „מיסיסיפי". בילעטען פון 54 גר. ביז 2.00 זל. שוין צו בעקומען אין דער באראכאוו-ביבליאטעק זאבאדניא 59.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
נעמט אן פון 1—2 מיטאג און פון 4—6 אוונט

Dr. med. H_LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט. וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-גאס 7 אויף
69 פילסודסקיעגא 69
(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

נעהט פארווערטס אין אויסוואהל פון פילמען פון הויכער קלאס! —::— יאך פרעכטיגע מוקצעסען און קאלאסאלער פרעקווענץ, וואס עס האבען דערגרייכט די פילמען: „די נייע צייטען" מיט Charlie Chaplin, „ROSE MARIE" מיט Jeanette Mac Donald
די 3-טע פון דער רייהע גרעסטער שלאגער פון וועלט-עקראן
„FAUNTLEROY" קליינער לארד
Freddie Bartholomew ווי אויך Dolores Costello-Barrymore
פרייזען פון אלע פלעצער אויף אלע סעאנסען פון 54 גר.
אונזער דעוויז: די נידריגסטע פרייזען! די בעסטע פילמען!

קליינע אנאנסען!
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

צו פערקויפען א האלבע ווילע אין ווישניאווא-גורא אין בעסטען צענטרום ביים וואלד, ווי אויך א גרויסען פלאץ צום בויען. אפערטען אין אדמ. אונטער „ווילא". מעקלערס געווינשען.

ס'ווערט ארויסגעגעבען סוועטער-ארבייט אויף 4-ער, 7-ער און 8-ער מאשינען. צו ערפאהרען פילסודסקיעגא 43, וו. 7, פראנט, 1. שטאק.

השבת אבדה. איך האב פערלוירען א סוועטער. איך בעט וועהר דעם געפינער אבצוגעבען דעם סוועטער געגען בעלוינונג פיעטריקאווער 59, וו. 20.

ס'איז פערלוירען געווארען 2 וועקסלען אויף 100 זל. און אויף 50 זל: אויסשטעלער ליפשיץ, פעפער-גאס 10 און אויסשטעלער אורבאך, פעפער-גאס 10, צאהלבאר 20/XII און 15/XII, ארדרע ח. צינגיסער. אבצוגעבען געגען בעלוינונג צו צינגיסער. פעפער-גאס 8. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג.

א קירזשנער-ארבייטער א שליסער ווערט געזוכט, ס'קאן אויך זיין א מיידעל זאכאדניא 39, וו. 17.

Zagubiony został kwit rachunkowy z Elektrowni Łódzkiej na zł. 14.15 na imię Racheli Herszkowicz. Piłsudskiego 54.

Zagubiono świadectwo szkolne II kl. gimn. na imię Abram Jakubowicz. Zawadzka 29.

JUBILER M. Kornblum Piłsudskiego 57 tel. 255-76 (dawn. Południowa 8) wykonuje roboty artystyczne pg. najnowszych wzorów zagranicznych. Ceny przystępne.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען. אלערליי צילינדער-גלעזער. קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס. אלעס צו די ביליגסטע פרייזען. ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט רעצעפטורע פינקטליך און ריכטיג. — געדענקט די אדרעס
עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

פרייע פאסטענס

2 קוואליפיצירטע שטריקער קענען זיך מעלדען דרעוונאווסקא 42, וו. 28.

ס'ווערט געזוכט א גוטער קוואליפיצירטער ארבייטער צו דאמען-אקרישע ביי פלארעק, פ.א.וו. נומ' 3.

ס'איז נויטיג א אונטערמאשינער פון זאפארט צו דאמען-מאגאזין ביי קרול, קאמיענא 12.

א שפולערין ווערט געזוכט צו וויגאניע און אנ'ארבייטער צו פערדע. פולנאצנא 23, צוקערמאן.

ס'ווערט געזוכט א סיכטיגע פערקויפערין אין פוטער-געשעפט פל. וואלנאשטשי 3, פראנט, 1. שטאק.

א קירזשנער-געזעלען ווערט געברויכט פאמארסקא 3, ביי ש. ביאלעק.

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער דאמען-שניידער-געזעלען בעשטעלט. — ציגעל-גאס 18, וו. 7.

ס'ווערט געזוכט א פארמירער, ווי אויך א מיידעל צו לייכטע שטוב-ארבייט, פון באלד געצאהלט. ציגעלניאנא 10, פארטער, וו. 28.

ראקאלען

צו פערדינגען וואוינונגען, שטובען מיט קיכען און 2 שטיבען מיט קיכען פון זאפארט, שוו. יאקובא 6. צו ערפאהרען ביים ווירט ראטבארד. געווינשען טישלער.

פערשידענעס

ערשטקלאסיגער דאמען-שניידער בעשטעלט, ערשט געקומען פון פאריז, פיהרט אויס ערשטקלאסיגע ארבייט לויט מאדעל צו ביליגע פרייזען: טעמקין, פאלודניאווא 20, וו. 53.

איך גיב ארויס ארבייט אויף 4-ער מאשינען. זאוואדזקא 5, אין טריקאטאזש-פאבריק.

איך זוך א שטריק-מאשין 8/70, ווי אויך 8-ער פלאטען וואלטער 70 ברייט. אפערטען אין אדמ. אונטער „17".

DR. MED.
L.Pikielny
אוראלאג-כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

Dr. med.
E.WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

וויכטיג פאר פאבריקאנטען און האנדווערקער
שווייסונגען, מאשינען-טיילען און רעפעראטורען
פיהרט אויס ביליג די מעכאנישע שלאסעריי
י. רעדער
11 ליסטאפאדא 13/11
(רוג זאכאדניא)

Zakład zoologiczny
O. FOLKMAN

Łódź, ul. Andrzeja 7
(przy Piotrkowskiej) tel. 124-76
עמפפעהלט: הינט און ראסאווע קעץ, הארצער-קאנארקעס פון 10 זל. אן. נעטירליכע און געפונצטע שטייגען, מכשירים צו באדען פייגעל, מאלפעס, פאפוגייס און פאפוגיקעס, פייגעל און עקזאטישע פישלעך, עסענווארג לעבעדיג און רויהע פאר פישלעך, אקווארייומס און טעראריעס, זשולוען, שלאנגען א. ז. וו. נאשעכץ פאר קאנארקעס און פאפוגיקעס, טויבען און ראסאווע דרוב, איירעלעך פון ראסאווע דרוב הינערן - מיטלען, פראשקעס - פליסיגקייט געגען חערים פאר פייגעל און הינט, מעטעלעך פאר הינט און פאכמענישע צוזאמענגעשטעלטע מישונגען אלס עסענווארג פאר קאנארקעס און פאפוגיקעס. ס'ווערען אנגענומען אלערליי פייגעל א. ז. וו. צום אויסלערנען.
גרויסער אויסוואהל פון מכשירים צו פיש-פאנגען.
מעסיגע פרייזען! פאכמענישע בעדינונג

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
נאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8. טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

וויכטיג פאר אלע!
דרוקעריי
בראמבערג
8 - לאדז - 8
צעגעלניאנא
טעלעפאן 255-09.
טריקאטאזש-פוהרים טריקא-עטיקעטען
שטרימף-פאבריק שטרימף-באנדעראלען
וועש-פאבריק פערשוי. עטיקעטען און טיטען
קאנפעקציאנערען טיטען-עטיקעטען
שניידער-מייסטער מאס-ביכער
בעקער-מייסטער ברויט-צעטלען
בריפבויגען, קאנווערטען, רעכנונגען און אויך חתונה-קארטען צו ביליגע פרייזען.

די מאדערנע טאנץ-שולע
אויף פיעטריקאווער 89
קווער אפיצינע פארטער
אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען דיפלאמירטען טאנץ-לעהרער
S. RUBINSZTAJN
נעמט אן איינשרייבונגען פאר אנפאנגער טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אוונט.
בעס. פאר אוואנסירטע שבת און זונטאג פראקטישע לעקציעס.
ספעציעלע שטונדען פאר לאנג-געקליידעטע.
מיט אכטונג
דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער.
ס. רובינשטיין.

לעטשניצע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63.
עס נעהמען אן פאלגענדע דאקטוירים:
ד"ר קויפמאן, ד"ר דינענזאן, ד"ר רוזמער, ד"ר שפירא, ד"ר נאדעל, ד"ר י. איציקזאן, ד"ר סטופאי, ד"ר שמירגעלד
נערוועו-קראנקהייטען
און דענטיסטין סמאראפאלסקא.
וויזיטען אין שטאט. אלע ארט מעדיצינישע הילף. קאבינעט פאר פיזיקאלישער טעראפיע און רענטגען.
אלע ארט אימפונגען (געגען דיפטעריט און אנדערע).

לעטשניצע
פאר וועגעריש-קראנקע
מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

DR.
S.Kantor
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.
צוריקגעקעהרט

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21. Redaktor odpowiedzialny: Chonon Kaufman